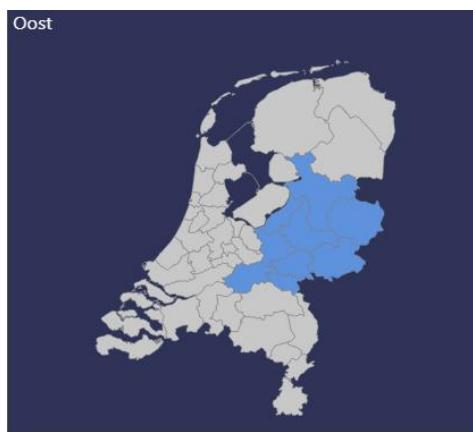

Bovenregionaal plan Vastgoedtransitie JeugdzorgPlus

Gebied Oost

30 juni 2021

Colofon

Opdrachtgever: Coördinerende gemeenten Arnhem en Ermelo namens de jeugdhulpregio's Gelderland en Overijssel

Tot stand gekomen in samenwerking en afstemming met de 4 aanbieders JeugdzorgPlus en de jeugdhulpregio's in Gelderland en Overijssel

Auteurs: Monique Nijkamp en Tim de Vries (Haute Equipe)

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Context gebied Oost	6
2.1	Opbouw Bovenregionaal gebied Oost	6
2.2	Cijfers	7
2.3	Landelijke expertises	12
2.4	Overlegstructuur	13
2.5	Ervaringsdeskundigen	13
3	Ambitie & Uitgangspunten	16
3.1	Ambitie	16
3.2	Uitgangspunten	16
4	Impact & randvoorwaarden	19
4.1	Impact van de gewenste ontwikkeling van JeugdzorgPlus	19
4.2	Randvoorwaarden	23
5	Uitwerking plannen per JeugdzorgPlus-aanbieder	26
5.1	Pactum locatie Zetten	26
5.2	's Heeren Loo Groot Emaus	32
5.3	Pluryn locatie Eefde	36
5.4	iHub Harreveld	40
5.5	Totaaloverzicht Gebied Oost	43
6	Realisatie / Uitvoeringsplan	45
6.1	Afwegingskader SPUK	45
6.2	Stappenplan SPUK	46
6.3	Verantwoording SPUK	46
6.4	Realisatieafspraken	46
6.5	Monitoring en evaluatie-momenten	47
	BIJLAGE 1 Inventarisatie regio's ZIKOS	49
	BIJLAGE 2 Simulatie 'nabij plaatsen'	53
	BIJLAGE 3 Quick scan HEVO Pactum locatie Zetten	54

1 Inleiding

Minder en betere gesloten jeugdhulp. Deze ambitie, uitgewerkt in het actieplan *‘De best passende zorg voor kwetsbare jongeren’*¹ (maart 2019), brengt vastgoedvraagstukken met zich mee: minder plaatsingen leiden immers tot leegstand en uiteindelijke afbouw van de capaciteit. Ook vraagt de omvorming naar kleinschalige en gezinsgerichte woonvormen om investeringen. Voor deze vastgoedtransitie is bij de Voorjaarsnota 2020 incidenteel €33,5 miljoen beschikbaar gesteld. Deze middelen zijn via een specifieke uitkering (SPUK-middelen) verstrekt aan coördinerende gemeenten. Deze gemeenten hebben de verantwoordelijkheid om met aanbieders en regio’s² te komen tot een plan dat een bij de transformatie passende vastgoedtransitie ondersteunt en de basis is voor de toekenning van middelen aan de aanbieders JeugdzorgPlus³. Dit plan bestaat uit een Plan van Aanpak waarin de visie, ambitie en uitgangspunten uitgewerkt zijn (ingediend op 1 april 2021), een Bovenregionaal Plan waarin het toekomstperspectief van de JeugdzorgPlus voor gebied Oost is uitgewerkt (gereed voor 15 juli 2021) en een strategisch huisvestingsplan per aanbieder (gereed voor 1 oktober 2021).

Minder en betere gesloten jeugdhulp is niet alleen een opgave van individuele aanbieders, maar vraagt om een samenspel van alle betrokken partijen:

- Het uitgangspunt van zo dicht mogelijk bij huis plaatsen, betekent dat plaatsingen buiten de regio zo veel mogelijk worden teruggebracht. Dit vraagt allereerst een inhoudelijke verdieping: is er sprake van landelijke specialismes die we op meer plekken kunnen bieden dan nu. En vervolgens een verdieping op capaciteit: in welke regio’s is er kennelijk een plaatsingsvraagstuk en hoe en in welk tempo gaan de betreffende regio’s samen met aanbieders voorzien in het terugbrengen hiervan. Dit vraagt landelijke afstemming en regie, zeker omdat de (politieke) uitgangspunten per bovenregionaal gebied ook kunnen verschillen.
- JeugdzorgPlus moet beschikbaar zijn op het moment dat de kinderrechter bepaalt dat deze zorg nodig is. De verschillende bovenregionale plannen voor de transformatie van het vastgoed moeten optellen tot een verantwoord totaal waarbij in landelijke afstemming bijgestuurd kan worden wanneer er frictie ontstaat. Ook hiervoor is landelijke regie nodig.
- Een goed samenspel met lokale teams, onderwijs, andere zorgaanbieders, GI’s, RvdK en kinderrechters is nodig om te zorgen dat tijdig het juiste maatwerk ingezet wordt om escalatie en uithuisplaatsing te voorkomen en te komen tot gedeelde beelden over wat veilig genoeg is en wat er nodig is om dit te bereiken. Het uitgangspunt dat een gesloten plaatsing onderdeel is van een integraal zorgtraject (doorlopende lijn) vraagt ook korte lijnen met de lokale teams en hier op afgestemde procesregie.
- Voldoende beschikbaarheid van passende intensieve ambulante hulp, gezinsgerichte oplossingen en voldoende kleinschalige verblijfsalternatieven voor zowel het voorkomen van gesloten plaatsingen als het zorgen voor zo kort mogelijke plaatsingen, doordat er voldoende passende door- en uitstroomalternatieven beschikbaar zijn.

¹ Omdat in het actieplan over ‘jongeren’ gesproken wordt, hanteren wij in het bovenregionaal plan ook de term jongeren voor alle leeftijdsgroepen.

² Nederland is verdeeld in 42 jeugdhulpregio’s. Dit zijn samenwerkingsverbanden waarin gemeenten bovenlokaal samenwerken op het gebied van Jeugdzorg. Een jeugdhulpregio is geen formele entiteit. In dit plan hanteren we voor een jeugdhulpregio de term ‘regio’.

³ JeugdzorgPlus is de formele benaming voor gesloten jeugdzorg (artikel 6.1.2. Jeugdwet: de rechter kan een machtiging verlenen om een jeugdige in een gesloten accommodatie te doen opnemen en te doen verblijven.)

In dit bovenregionale plan zijn deze afhankelijkheden zoveel mogelijk vertaald naar benodigde inzet, de impact die het heeft op het bestaande zorglandschap en het bewaken van mogelijke risico's hierin.

Voor het gebied Oost is een bovenregionaal plan uitgewerkt dat het vertrekpunt is voor de vastgoedtransitie van de locaties voor JeugdzorgPlus in dit gebied. Dit zijn Pactum (Zetten), 's Heerenloo Groot Emaus (Ermelo), Pluryn (locatie Eefde), iHUB (locatie Harreveld). De vertaling richting het vastgoed wordt per aanbieder weergegeven, waarbij voor iHUB locatie Harreveld en voor Pluryn locatie Eefde volstaan is met een samenvatting⁴, omdat deze locaties formeel onder een ander bovenregionaal SPUK-gebied vallen. Daarbij is het goed te realiseren dat de vastgoedtransitie (en de besteding van de SPUK-middelen) 'slechts' een impuls is om een grootschaliger transformatie binnen de JeugdzorgPlus te bewerkstelligen.

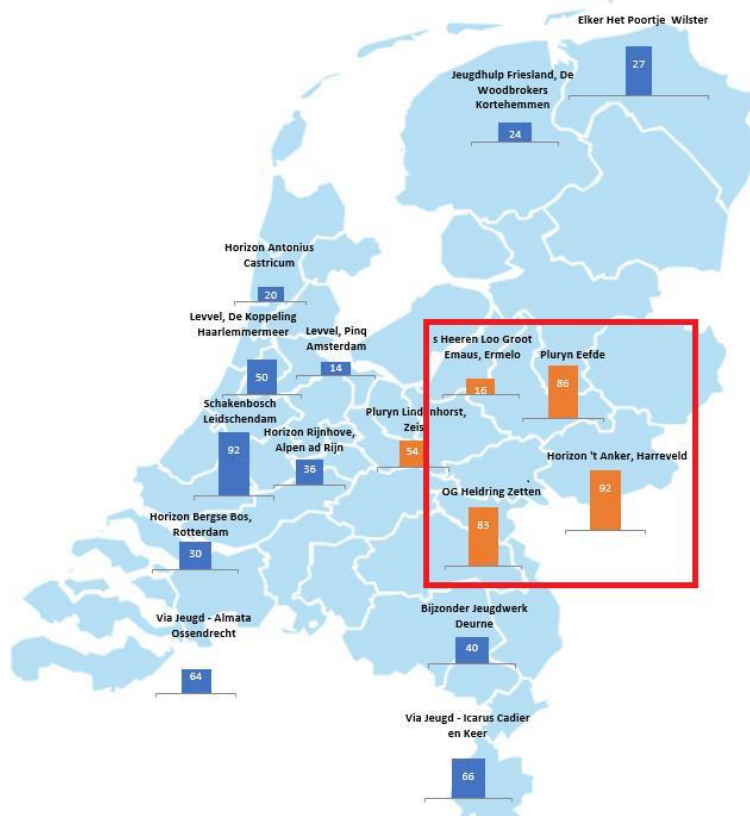
⁴ Voor een volledige uitwerking van de vastgoedtransitie Pluryn locatie Eefde en iHub locatie Harreveld wordt verwezen naar de respectievelijke bovenregionale plannen Flevoland-Utrecht en Zuid-West

2 Context gebied Oost

2.1 Opbouw Bovenregionaal gebied Oost

Voor deze opdracht vormen Gelderland en Overijssel samen bovenregionaal gebied Oost, dit betreft 9 regio's. In het gebied liggen vier terreinlocaties vallend onder verschillende aanbieders en coördinerende gemeenten. Al deze locaties bedienen niet alleen de gebied Oost, er worden ook jongeren uit andere regio's geplaatst. Daarnaast is Groot Emaus een orthopedagogisch behandelcentrum (OBC) en hebben Pactum en iHUB Harreveld ZIKOS groepen die nu landelijk gecontracteerd zijn. Alle locaties werken landelijk (voor veel verschillende regio's ook buiten gebied Oost), dat betekent echter niet zondermeer dat zij daarmee ook een landelijke functie hebben (dus gespecialiseerd aanbod hebben dat elders in het land niet te realiseren is).

1. Pactum, locatie Zetten⁵: coördinerende gemeente Arnhem. Valt onder SPUK-gebied Oost (budget € 3.437.626)
2. 's Heeren Loo Groot Emaus: coördinerende gemeente Ermelo. Valt onder SPUK gebied Oost (budget € 539.235)
3. Pluryn, locatie Eefde: coördinerende gemeente Utrecht. Valt onder SPUK gebied Flevoland-Utrecht (€ 4.752.012 voor het gehele SPUK gebied)
4. iHUB locatie Harreveld⁶: coördinerende gemeente Rotterdam. Valt onder SPUK gebied Zuid-West (budget € 10.245.473 voor het gehele SPUK gebied)

⁵ Fusie van Pactum en OG Heldring

⁶ Voorheen Horizon 't Anker

De samenwerking op het niveau van gebied Oost vanuit de regio's voor JeugdzorgPlus is nog beperkt en in ontwikkeling. De Gelderse regio's werken wel samen op thema's, maar elke regio heeft zijn eigen contracten en daarmee een eigen vorm van financiering en verschillende inhoudelijke eisen aan de zorg/aanbieders. Er is nog geen bestaande samenwerking tussen de Gelderse en de Overijsselse regio's. En voor de Overijsselse regio's geldt ook dat ze ieder voor zich contracteren, met verschillende financiering en inhoudelijke eisen. In het kader van de transformatie JeugdzorgPlus is de samenwerking in de vorm van afstemming wel gezocht en gevonden. De zeven Gelderse regio's hebben de ambitie om een gezamenlijke set van afspraken voor de inkoop JeugdzorgPlus op te stellen. Hiervoor is een eerste verkenning opgestart op Gelders niveau. Bovenregionaal plan Oost dient hiervoor als bouwsteen. De twee Overijsselse regio's zijn ook in gesprek over een eventuele samenwerking, maar er is nog geen ambitie uitgesproken voor een gezamenlijke set van afspraken.

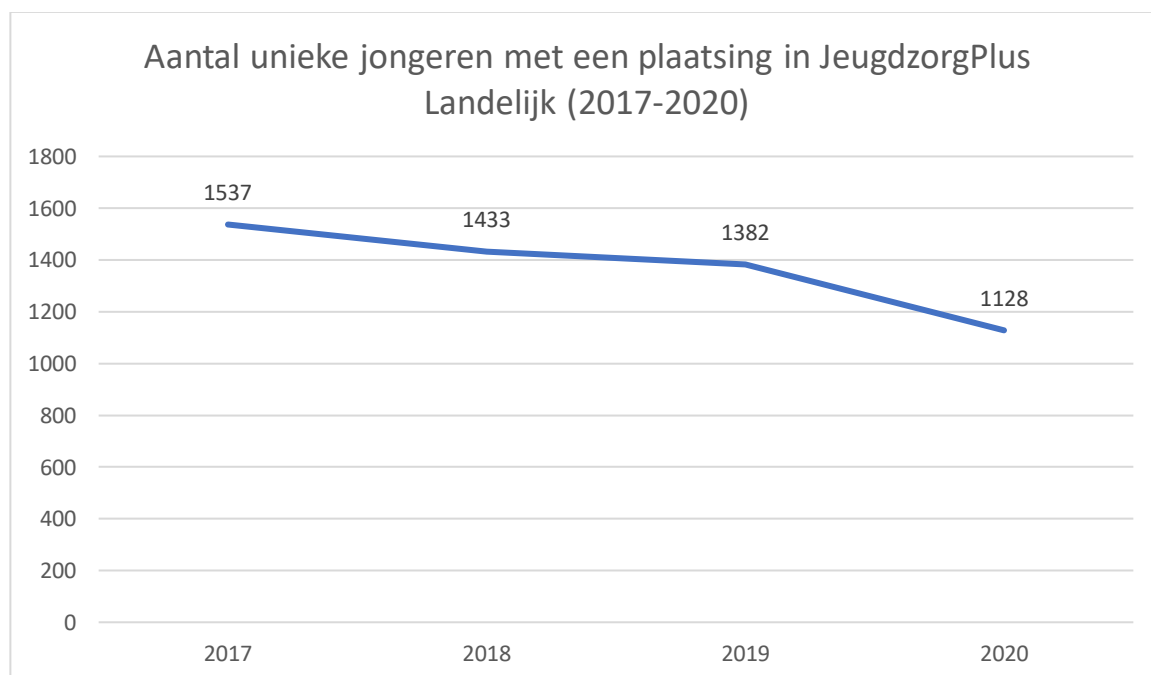
2.2 Cijfers

Cijfers in- en uitstroom

We zien ook een aantal ontwikkelingen van de JeugdzorgPlus terug in de cijfers.

Instroom⁷

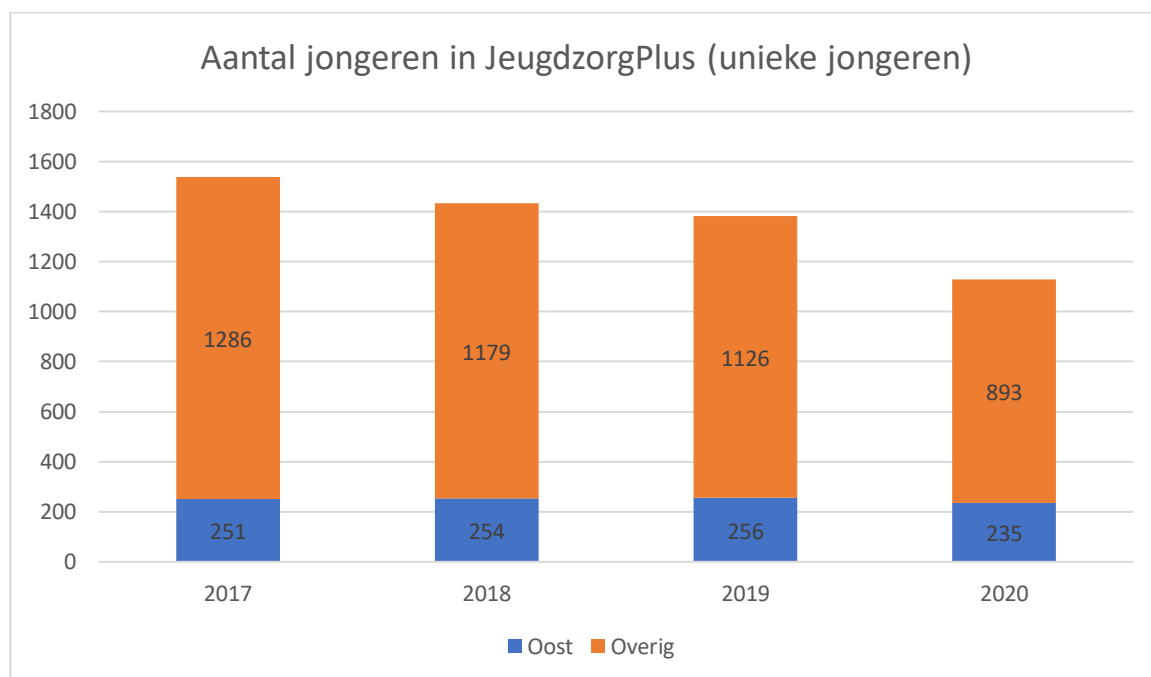
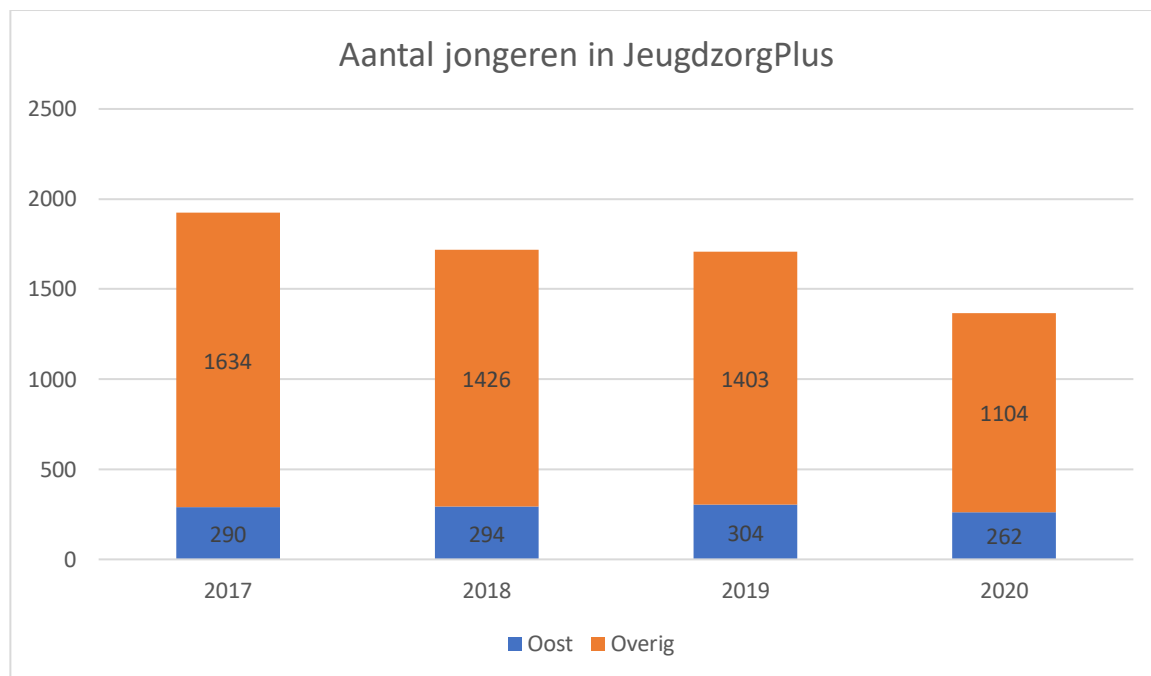
Sinds 2017 is er een lichte daling te zien in het jaarlijks aantal plaatsingen JeugdzorgPlus. Ook het aantal nieuwe plaatsingen is gedaald. In 2020 is er zowel landelijk (-18%) als in Oost⁸ (-8%) een daling van het aantal unieke jongeren dat wordt geplaatst in de JeugdzorgPlus ten opzichte van 2019. De daling binnen Oost is minder groot dan de landelijke daling. De sluiting van een aantal JeugdzorgPlus locaties elders in het land (Hoenderloo groep en Transferium) dragen hier aan bij. Verder geven de JeugdzorgPlus aanbieders in Oost aan dat zij (deels) een landelijke functie vervullen.

⁷ Cijfers gebaseerd op de rapportage Jeugdzorg Nederland 2020

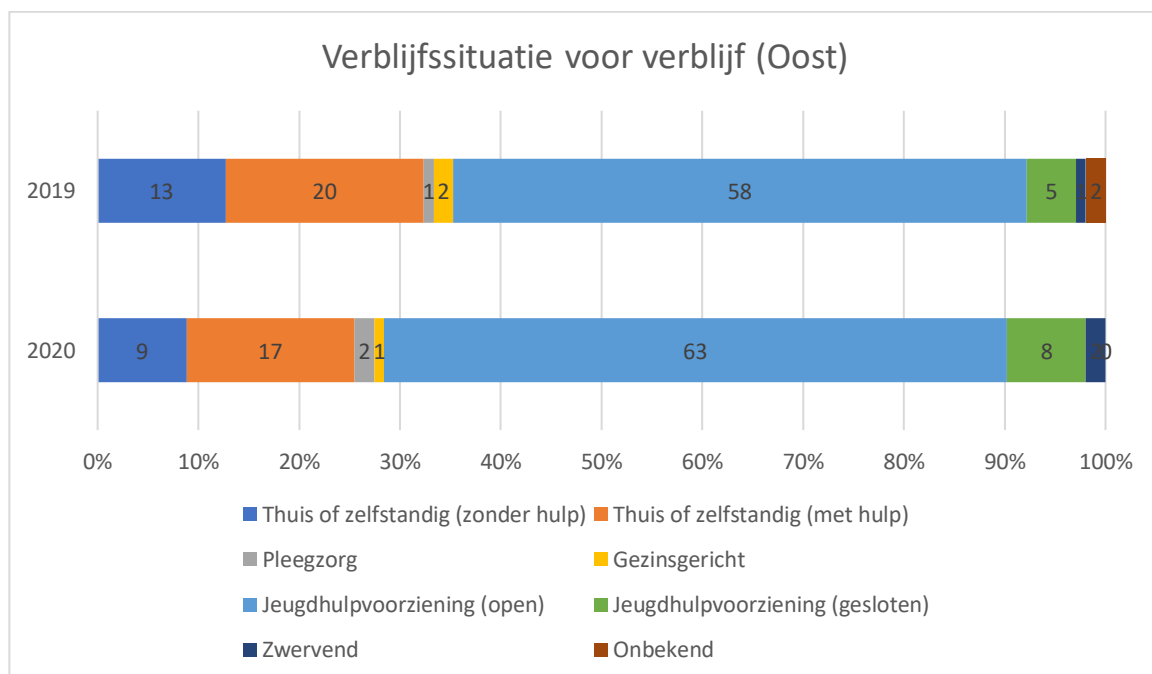
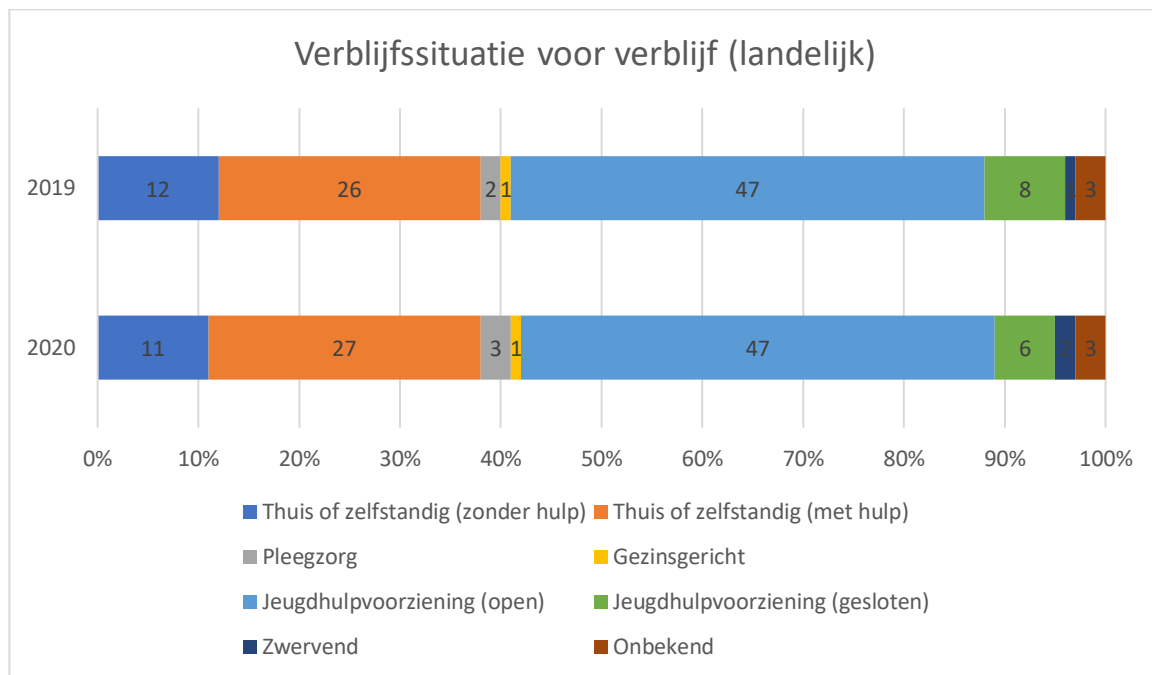
⁸. In deze grafieken spreken we van 'Oost', dit bevat de cijfers van de provincies Gelderland, Overijssel én Flevoland (op basis van de indeling van Jeugdzorg Nederland).

Onderstaande grafiek geeft aan hoeveel jongeren in JeugdzorgPlus verbleven, voor zowel Oost als landelijk. De cijfers komen uit het rapport Plaatsing- en uitstroomgegevens JeugdzorgPlus 2020 van Jeugdzorg Nederland. De eerste tabel geeft het totale aantal jongeren weer dat jaarlijks in de JeugdzorgPlus verblijft en de tweede tabel laat het aantal unieke jongeren zien dat in een jaar instroomt in de JeugdzorgPlus.

Verblijfssituatie vóór verblijf

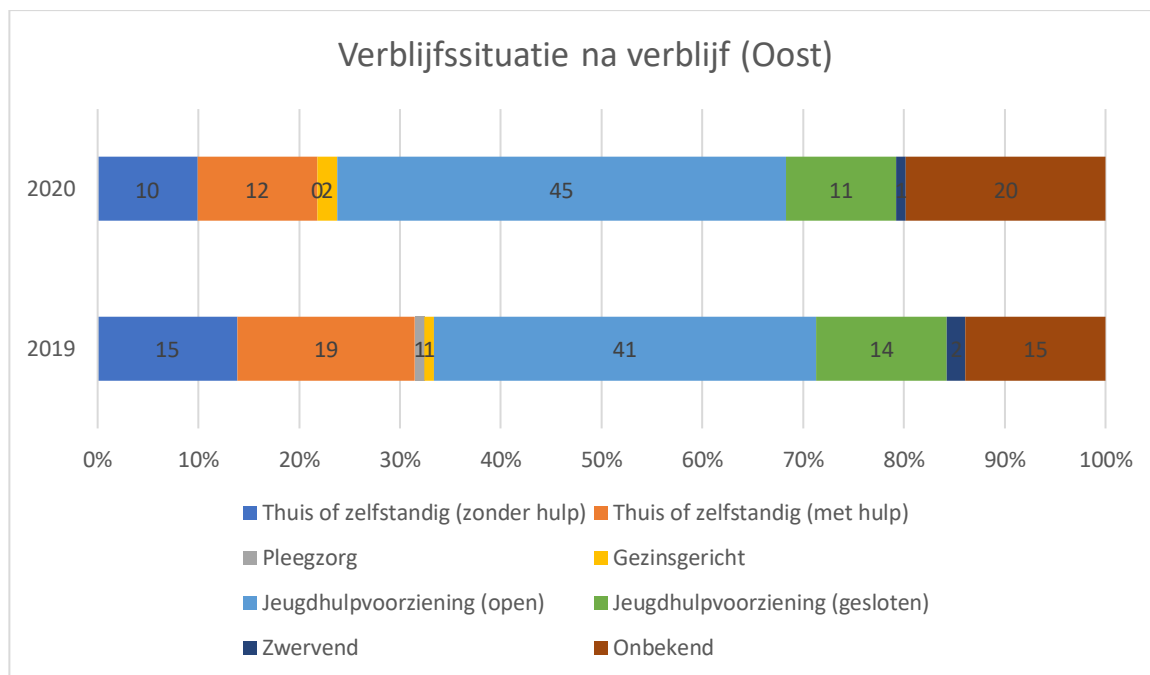
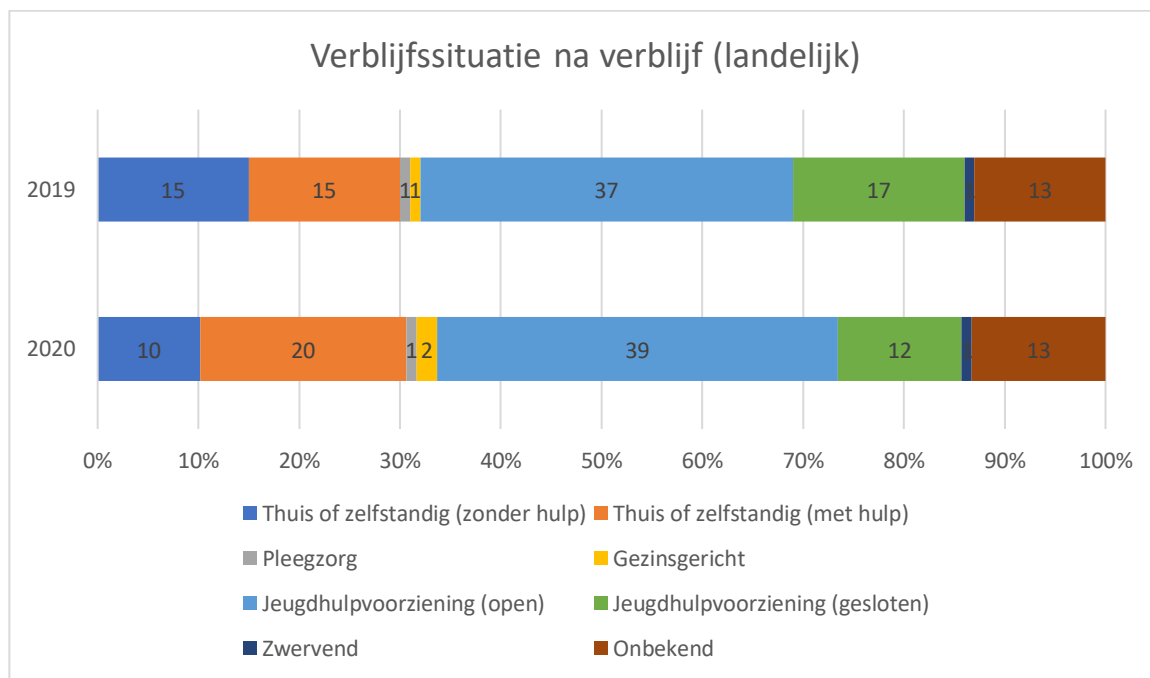
Uit de cijfers is op te maken dat meer dan de helft van de jongeren die in de JeugdzorgPlus instelling worden opgenomen, doorstromen vanuit een open jeugdhulpvoorziening of een andere JeugdzorgPlus voorziening. Dat percentage is binnen Oost nog hoger (71% in 2020) dan landelijk. Het percentage jongeren dat vanuit de pleegzorg/gezinsgerichte vormen komt is laag.

*Uitstroom*⁹

Het aantal uitgestroomde jongeren (1220 uitgestroomde jongeren in 2020, 1499 uitgestroomde jongeren in 2019) en het aantal beëindigde plaatsingen (1415 in 2020, 1781 in 2019) is afgenomen.

Wat verder opvalt is dat meer dan de helft van de jongeren in een jeugdhulpvoorziening blijft (open dan wel doorplaatsing naar een andere gesloten plek), waarbij in Oost in 2020 meer jongeren naar een open groep uitstromen dan naar een JeugdzorgPlus groep, in vergelijking met het jaar daarvoor. Het percentage jongeren dat uitstroomt naar thuis of een zelfstandige woonplek is laag.

⁹ Cijfers gebaseerd op de rapportage Jeugdzorg Nederland 2020

Cijfers gebied Oost¹⁰ op aanbiederniveau

In het kader van de landelijke coördinatie heeft Significant, in opdracht van de VNG, een uitvraag gedaan naar de aantallen unieke jongeren en de gemeente van herkomst. De aanbieders hebben hiervoor over de eerste drie kwartalen van 2020 gegevens aangeleverd. Bij de duiding van de cijfers moet er rekening mee worden gehouden dat het slechts gegevens over driekwart van het jaar zijn en de corona-pandemie wellicht van invloed is op de ontwikkeling van de zorgvraag. Ook is van een bepaalde groep jongeren (voogdij-cliënten) de gemeente van herkomst niet bekend¹¹.

Daarbij ook de aantekening dat de afbakening van de regionale gebieden (provinciale grenzen) niet altijd overeen komt met werkelijk regionaal plaatsen (geografisch gezien de meest nabije locatie). Een deel van de jongeren uit Flevoland woont bijvoorbeeld dichterbij Pluryn Eefde (gebied Oost) dan bij Pluryn Zeist (gebied Flevoland-Utrecht) en een deel van de jongeren in Brabant woont dichterbij Pactum locatie Zetten (gebied Oost) dan bij Bijzonder Jeugdwerk Deurne (gebied Zuid-Oost). Desondanks kan er wel een globaal beeld geschetst worden:

- Jongeren uit gebied Oost worden veelal regionaal, binnen gebied Oost geplaatst (77%).
- Er zijn relatief veel plaatsingen van jongeren van buiten Gelderland en Overijssel. Zie onderstaande tabel.

Plaatsingsgegevens unieke jongeren in zorg in de eerste 3 kwartalen van 2020 (bron: Significant)

	Jongeren vanuit Oost	Aantal regio's	Top 1 regio	Top 2 regio	Top 3 regio	Landelijke specialisatie
's Heeren Loo Groot Emaus	4 (15%)	16	Amsterdam Amstelland (17%)	Flevoland (10%)	Zuidoost/ Utrecht (10%)	Orthopedisch Behandelcentrum (OBC)
Pactum Zetten	94 (50%)	22	Noordoost Brabant (12%)	Twente (12%)	Zuidoost Brabant (9%)	ZIKOS
iHUB 't Anker	9 (7%)	24	Haaglanden (26%)	Rijnmond (26%)	Zuid Holland Zuid (9%)	ZIKOS
Pluryn Eefde	147 (64%)	24	Midden IJssel/Oost Veluwe (18%)	Twente (16%)	Flevoland (10%)	

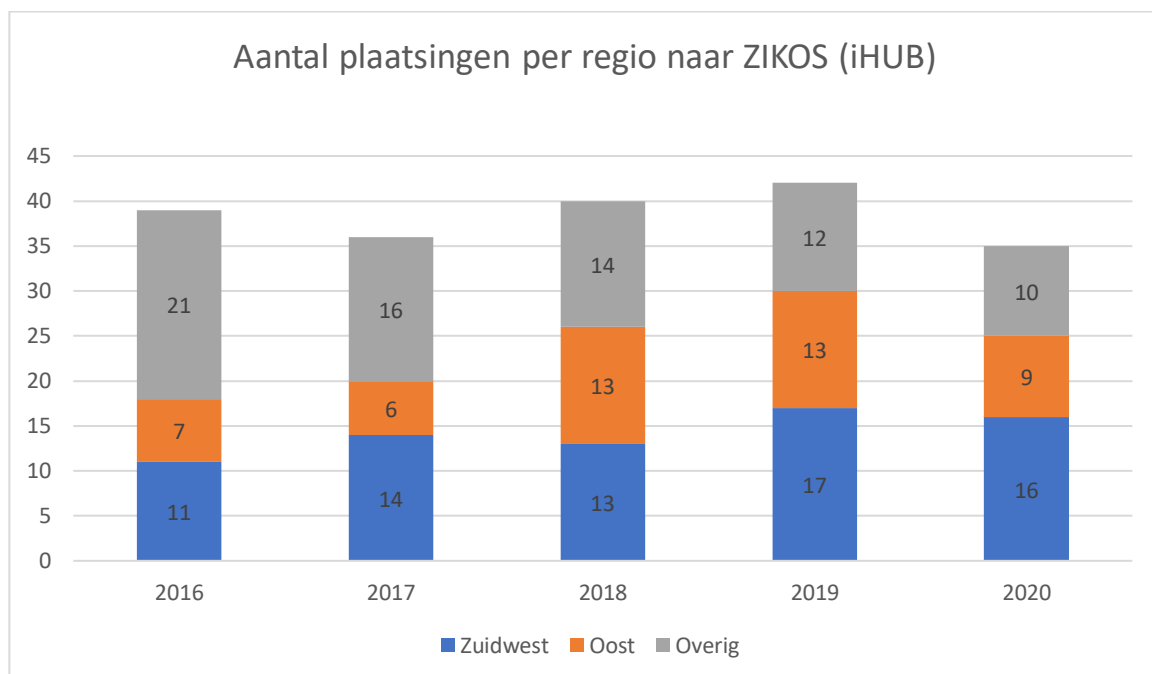
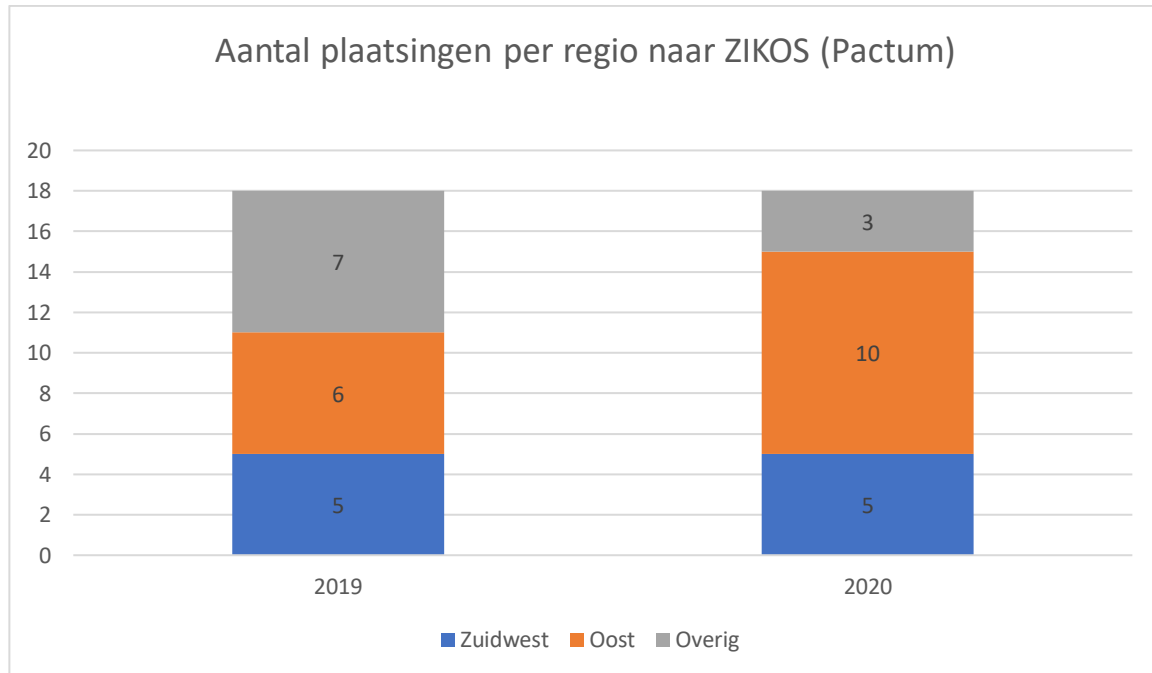
¹⁰ Bij de uitvraag van Significant is wel rekening gehouden met de bovenregionale indeling van de SPUK-regeling. Dat betekent dat gebied Oost hier alleen Gelderland en Overijssel betreft.

¹¹ Op basis van de aantallen van Pactum en Pluryn is het percentage voogdijjongeren rond de 12%. iHUB kan de exacte aantallen niet herleiden.

2.3 Landelijke expertises

ZIKOS¹²

ZIKOS staat voor Zeer Intensieve Kortdurende Observatie en Stabilisatie en is een expertise die op dit moment onder het landelijk transitie arrangement (LTA) valt. ZIKOS wordt aangeboden in twee locaties in Gebied Oost: Pactum locatie Zetten en iHUB locatie Harreveld.

¹² Cijfers ZIKOS-cliënten van de plaatsingscoördinator Zuid-West. Een verdere uitwerking van de analyse ZIKOS is opgenomen in Bijlage 1. Oost betreft hier Flevoland, Gelderland en Overijssel.

Orthopedagogisch Behandelcentrum

Een orthopedagogisch behandelcentrum (OBC) biedt intensieve hulp en zorg aan gezinnen met jongeren tot 23 jaar met een licht verstandelijke beperking of sterk gedragsgestoorde jongeren. De specialisatie OBC is ook ingekocht via het LTA. Groot Emaus is een OBC met zowel open als gesloten plekken. Zij bedienen meer dan 16 regio's.

2.4 Overlegstructuur

Zoals uit het voorgaande blijkt zijn veel partijen betrokken bij de JeugdzorgPlus in gebied Oost en heeft het een complexe structuur. Dit heeft zijn oorsprong in de volgende aspecten:

- Historisch kent Gelderland al heel lang veel grootschalige voorzieningen.
- Veel instroom van jongeren van buiten gebied Oost.
- Aanwezigheid landelijke expertises (2 ZIKOS locaties en OBC).
- Bovenregionaal gebied Oost bestaat uit negen regio's die normaliter op dit thema geen samenwerkingsverband hebben.
- De indeling van de SPUK/coördinerende gemeenten komt niet overeen met de geografische ligging van de 4 instellingsterreinen binnen gebied Oost: daardoor zijn de plannen van Oost, Flevoland-Utrecht en Zuid-West met elkaar verbonden (een draai aan de knop in het ene gebied heeft gevolgen voor het andere gebied), terwijl deze bovenregionale gebieden ieder een ander tijdpad op de transformatie en vastgoedtransitie hebben.

Desondanks is een bovenregionaal plan gerealiseerd dat de basis is voor een plan per aanbieder. Dit op basis van de volgende overlegstructuur:

- Een projectgroep met vertegenwoordigers van de twee coördinerende gemeenten binnen gebied Oost en van een aantal regio's. Daarbij is een projectleider aangetrokken.
- Een afstemming tussen de bovenregionale gebieden Zuid-West, Flevoland-Utrecht en Zuid-Oost via de projectleiders. Met Flevoland-Utrecht en Zuid-West is deze afstemming frequenter geweest en is de afspraak gemaakt zoveel als mogelijk de bovenregionale plannen op elkaar af te stemmen. Met Zuid-Oost is de afspraak gemaakt dat de tussenstappen over en weer gedeeld en besproken worden.
- Een ambtelijke overlegstructuur bestaande uit de negen regio's en de vier aanbieders.
- Een bestuurlijke afstemming in klein verband (wethouders van de vier coördinerende gemeenten en de directeuren van de vier betreffende aanbieders, aangevuld met de projectleiders Oost, Flevoland-Utrecht en Zuid-West).
- Een bestuurlijk overleg met de negen regio's in het gebied Oost.
- Overleg met ervaringsdeskundigen (ED's) over noodzakelijke veranderingen in de JeugdzorgPlus.

2.5 Ervaringsdeskundigen

Gesprek ervaringsdeskundigen

Zoals hierboven al benoemd is ook gesproken met vier ervaringsdeskundigen (20-23 jaar oud) over de ervaringen in de JeugdzorgPlus en op welke punten de JeugdzorgPlus zou moeten veranderen. De gegeven input is meegenomen in de gesprekken en de afwegingen die gemaakt zijn.

Samengevat werden de volgende punten aangegeven:

- Gevoel van eenzaamheid. Weinig dagbesteding, er werd veel tijd op de kamer doorgebracht.
- Er was weinig onderwijstijd en dit onderwijs was vaak niet op niveau.
- Er was sprake van extreem veel ver- en overplaatsingen.
- Het fixeren (zowel bij zichzelf als bij anderen) werd als angstig ervaren.
- Er was geen begeleiding op het leven na de JeugdzorgPlus.
- Men kwam in aanraking met zaken waar ze thuis niet mee in aanraking kwamen (loverboys, middelengebruik, criminaliteit).
- Er werd onvoldoende gekeken naar de mogelijkheden thuis. Ook ontbrak het maatwerk (er is één mal voor alle jongeren) en er werd onvoldoende gekeken naar achterliggende problematiek.

Het advies dat de ervaringsdeskundigen geven:

- Vraag aan de jongere wat het nodig heeft.
- Praat met de omgeving, met school en zoek naar mogelijkheden in de thuissituatie.
- De nazorg is erg belangrijk.
- Kijk naar *best practices*.

Rapport suïcidaliteit onder jongeren in JeugdzorgPlus

Vanuit de Academische Werkplaats Jeugd is een studie gedaan naar suïcide en suïcidale uitingen in de JeugdzorgPlus¹³. In een korte film¹⁴ aansluitend op het rapport vertellen ervaringsdeskundigen, jongeren in gesloten instellingen, en hulpverleners over het belang om de regie bij de jongere te laten. Zij geven aan dat de regie over het leven houden, een belangrijke stap is om automutilatie en suïcidaal gedrag tegen te gaan. Ervaringsdeskundigheid is erg belangrijk. Ook compassie en aandacht van de hulpverlener heeft een positief effect op de jeugdigen.

In het rapport zelf wordt aangegeven dat er negatief gekeken wordt over de inzet van de isoleercel bij suïcidaal gedrag en automutilatie. Er worden 8 verbeter suggesties voor JeugdzorgPlus voorgesteld:

1. Creëer een aanbod van kleinschalige specialistische groepen waar jongeren onvoorwaardelijk blijven, en niet naar een andere groep worden geplaatst als het beter met ze gaat.
2. Ontwikkel een feedbackloop tussen instellingen, waardoor verwijzers naar de JeugdzorgPlus informatie ontvangen. Hierdoor ontstaat er een netwerk van professionals die contact houden over verschillende casussen.
3. Investeer in kennis en supervisie: hulpverleners hebben veel baat bij meer ondersteuning, bijscholing en supervisie.
4. Investeer in de inzet van traumabehandeling en systeemtherapie.
5. Zorg dat jongeren een zinvolle dagbesteding hebben, zodat ze blijven leren en een toekomstvisie krijgen.
6. Investeer in het terugbrengen van isoleren door middel van kennisdeling en training voor hulpverleners.

¹³ Academische Werkplaats Jeugd: Als suïcide en suïcidale uitingen je dag kleuren: wat doet dat dan met jou en mij? Een kwalitatief onderzoek naar de ervaringen en behoeften van jongeren en hulpverleners in de JeugdzorgPlus en ketenpartners. Projectnummer 727025002 Shireen Kadjadje, onderzoeker bij Karakter

¹⁴ Korte film 'Stil Gevecht', <https://www.youtube.com/watch?v=K86l8dZYQUo>

7. Investeer in een open, positief leefklimaat, waar de behoeften van jongeren vooraan staat. Ook zou er geïnvesteerd moeten worden in werkdrukverlaging en het vermijden van hoog personeelsverloop.
8. Er moet meer inhoudelijke samenwerking komen tussen JeugdzorgPlus, de Jeugd-GGZ en ervaringsdeskundigheid.

3 Ambitie & Uitgangspunten

3.1 Ambitie

We hebben landelijk een gezamenlijke ambitie om de inzet van JeugdzorgPlus te voorkomen en te verbeteren. Elk bovenregionaal gebied stelt een meerjarig plan op waarbij de opbouw van alternatieven en de afbouw van JeugdzorgPlus in samenhang worden ontwikkeld. Elk gebied werkt toe naar passende zorg binnen het eigen bovenregionale gebied. Het is daarbij belangrijk geen 'lacunes' in de zorg te laten ontstaan door te snelle herverdeling van capaciteit en afbouw van plekken. Omdat gebied Oost veel instroom vanuit andere regio's heeft, verschillende landelijke specialisaties en vier JeugdzorgPlus aanbieders die deels onder andere SPUK- gebieden vallen, is het enorm van belang dat alle partijen samenwerken en dat het totaaloverzicht op het zorglandschap behouden blijft.

Ondanks de complexe structuur hebben alle partijen die betrokken zijn bij de JeugdzorgPlus in gebied Oost de afgelopen maanden op een constructieve manier met elkaar gesproken over de noodzaak van het voorkomen en het verbeteren van de JeugdzorgPlus. Alle partijen zijn er van overtuigd dat jongeren niet in een gesloten setting thuishoren en dat we dit moeten voorkomen met elkaar, zich daarbij ook realiserend dat waarschijnlijk een hele kleine groep jongeren overblijft voor wie een gesloten plaatsing benodigd blijft. Voor die groep en voor de jongeren die tijdens het transformatieproces in de JeugdzorgPlus verblijven maken we ons hard voor een verbetering van de JeugdzorgPlus. Op basis hiervan is een visie en ambitie neergelegd, waar alle partijen achter staan:

We maken JeugdzorgPlus in de huidige vorm overbodig in de periode van 2021 tot 2031.

De gezamenlijke basis hiervoor is:

- We bouwen samen aan één toekomstperspectief. Samen is de negen regio's en de vier JeugdzorgPlus aanbieders binnen het gebied Oost. Waar nodig vind afstemming plaats met de bovenregionale gebieden Flevoland-Utrecht, Zuid-West en Zuid-Oost.
- We verbinden ons voor langere tijd (2021-2031) aan dit toekomstperspectief. Dat houdt in dat we bereid zijn mee te blijven doen, ook nadat de specifieke uitkering voor de vastgoedtransitie besteed is.
- We organiseren hiervoor met elkaar een stip op de horizon: waar willen we over 10 jaar staan, welke afspraken maken we over de samenwerking om dit te realiseren en op welke manier geven we de sturing en monitoring van onze ambities vorm?
- We zetten de stappen richting de stip op de horizon zorgvuldig. We dragen gezamenlijke verantwoordelijkheid voor maatschappelijk opgebouwd vastgoed en expertise voor een complexe doelgroep.

3.2 Uitgangspunten

Om de landelijke en bovenregionale ambitie vorm te kunnen geven, zijn er uitgangspunten geformuleerd die als de basis worden gezien voor de ontwikkeling naar het overbodig maken van de JeugdzorgPlus in de huidige vorm.

Landelijk

In de uitwerking van de transformatie JeugdzorgPlus zijn nog veel verschillen en diversiteit te zien tussen de regio's en instellingen. Daarom is gezocht naar landelijke afstemming, coördinatie en monitoring, want een draai aan de knop in het ene bovenregionale gebied heeft ook gevolgen voor het andere bovenregionale gebied. In afstemming met Jeugdzorg Nederland, StroomOp, bestuurders van de aanbieders van JeugdzorgPlus, de VNG en de gemeentelijk projectleiders zijn uitgangspunten geformuleerd hiervoor. Samengevat zijn deze uitgangspunten:

- Netwerksamenwerking als focus: Inzet op samenhang tussen meerdere domeinen vanuit (zoveel mogelijk) behoud van een doorgaande lijn in de leefomgeving van de jongere en het gezin/netwerk om gesloten plaatsingen te voorkomen.
- Beschikbaarheid/verbinding onderwijs: Het organiseren van een doorgaande lijn in onderwijs, passend bij de jongere, geeft nieuwe vragen bij kleinschaliger locaties. Landelijke afstemming en onderling leren hierin is gewenst.
- Benodigde specialismes geborgd en flexibel in te zetten: Expertise wordt dichtbij huis georganiseerd. Als het nodig is, voegen aanbieders expertise aan elkaar toe. Dus verplaats de zorg en niet het kind.
- Beschikbaarheid inzet om gesloten plaatsingen te voorkomen: Dit betreft zowel beschikbaarheid van expertise ambulant en alternatieve voorzieningen als effectieve werkwijzen, zeker als het gaat om de veiligheidsketen.
- Een passende groepsgrootte: Kleinschaligheid is een randvoorwaarde voor een veilig, positief leefklimaat waarin de individuele doelen van de jongeren centraal staan.
- Stoppen met doorplaatsen binnen de JeugdzorgPlus: Telkens in een nieuwe leefomgeving geplaatst worden is schadelijk voor een jongere en draagt niet bij aan een goed leefklimaat. Bij aanvang moet meteen naar een goede plek gezocht worden.
- Nabij huis plaatsen: Hierbij is het landelijke uitgangspunt dat wanneer er sprake is van een gesloten machtiging de jongere zo dicht mogelijk bij huis wordt geplaatst. Dit sluit aan bij de lijn van de expertgroep van de Branches Gespecialiseerde Zorg voor Jeugd: 'geen jongere de regio uit'¹⁵. Dit tenzij dit voor de eigen veiligheid of die van anderen toch wenselijk is, of er sprake is van problematiek waarvoor plaatsing op een locatie met een specialisme hierin de beste oplossing is. Wij vinden het belangrijk dat samen met de aanbieders JeugdzorgPlus goed gekeken wordt voor welke vragen landelijk specialisatie echt noodzakelijk is. Ook hier willen wij maximaal inzetten op 'zo nabij mogelijk' en onderzoeken of het toevoegen van specialistische kennis van de ene aanbieder aan de andere, om zo goed maatwerk te bieden dicht bij huis, mogelijk is. Uitgangspunt voor alle bovenregionale gebieden is dat minimaal 80% van de jongeren in de toekomst zo dichtbij mogelijk geplaatst wordt. Er is voorsnog gekozen voor 80% omdat er ook een groep jongeren is waarvoor juist het elders plaatsen, buiten het milieu waarin het verkeert, helpend is. Bovenregionaal gebied Zuid-West gaat hierin nog verder en heeft als ambitie om geen enkele jongere buiten de regio te plaatsen.

¹⁵ *Passende zorg en behandeling voor jeugdigen*. Expertgroep BGZJ, maart 2017.

Gebied Oost

De landelijk geformuleerde uitgangspunten zijn voor gebied Oost leidend en in de verschillende gesprekken verder geconcretiseerd:

- Beperk de instroom: het voorkomen dat jongeren überhaupt gesloten moeten worden geplaatst is één van de belangrijkste uitgangspunten om de JeugdzorgPlus overbodig te maken. Er zijn veel verschillende 'deeloplossingen' waarmee dat bereikt kan worden: eis een volledige probleemanalyse, voorkom spoedmachtigingen, verbeter de expertise aan de voorkant met aanbieders vanuit de jeugdhulp, GGZ, verslavingszorg en LVB, zet ambulante alternatieven in, ga voor maatwerkoplossingen (out of the box) en focus vooral op het tijdig inzetten van de juiste hulp (preventief).
- Kleinschaligheid helpt: verklein de groepsgroottes, creëer een huiselijke setting, maak een vast team van begeleiders, geef intensieve en individuele behandeling op maat en werk met de jongere aan een toekomstperspectief (wonen, zorg en onderwijs/arbeid).
- Verbeter de kwaliteit: betrek het gezin & netwerk, plaats regionaal, voorkom doorplaatsingen, start direct met een toekomstplan, organiseer kwalitatief goed onderwijs dat past bij de jongere, zowel op een instellingsterrein als daarbuiten. Deze verbeter slag levert kwaliteit op voor de jongere, maar zal ook effect hebben op de duur van de gesloten plaatsing en het voorkomen van recidive en daarmee ook bijdragen aan het overbodig maken van JeugdzorgPlus.
- Organiseer doorstroom en uitstroom en voorkom herplaatsingen: vergroot het trainen naar zelfstandigheid, organiseer flexibele trajecten, creëer vervolgplekken, organiseer en bied nazorg. Daarmee wordt voorkomen dat jongeren langer dan strikt noodzakelijke op een JeugdzorgPlus plek moeten verblijven.

4 Impact & randvoorwaarden

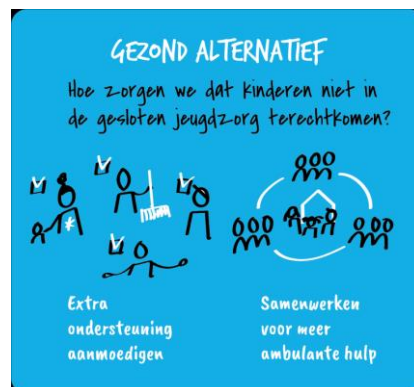
4.1 Impact van de gewenste ontwikkeling van JeugdzorgPlus

De ambitie en uitgangspunten die gesteld zijn voor de transformatie die we voor ogen hebben, vergt grote inzet van veel partijen. Om tot een echte transformatie te komen moeten veel stappen gezet worden en veel veranderingen worden doorgevoerd. Deze veranderingen kunnen lang niet allemaal door middel van de vastgoedtransitie en de SPUK-middelen worden doorgevoerd. Vaak zijn ook andere stappen en afspraken nodig die niets te maken hebben met vastgoed. Ondanks dat deze veranderingen formeel buiten de scope van de vastgoedtransitie vallen, moeten ze wel benoemd worden in dit Bovenregionaal plan, omdat ze nodig zijn om het toekomstperspectief op de lange termijn te behalen. Dit toekomstperspectief heeft forse impact op het bestaande zorglandschap en de invulling die we daar nu aan geven. We werken dit uit aan de hand van de in hoofdstuk 3 geformuleerde uitgangspunten gebied Oost.

Beperk de instroom

De hoofdbeweging die we maken is dat in alle zorg, ook die voor jongeren en gezinnen in de meest kwetsbare omstandigheden of met de meest complexe problemen, het principe van het versterken van het gewone leven centraal staat. Een veilig, zorgzaam thuis is daarbij een basisbehoefte van elk kind. (Jeugd)zorg is daarbij maar een onderdeel van het antwoord op ondersteuningsvragen van jongeren, jongeren en ouders.

De jongeren die nu in de JeugdzorgPlus zitten, komen vaak uit gezinnen waar problemen zijn op meerdere levensgebieden¹⁶. De problemen zijn vaak chronisch, complex

en met elkaar verweven. Oorzaak en gevolg zijn vaak niet duidelijk te onderscheiden, de uitkomst is dat jongeren ernstig in hun ontwikkelingskansen worden bedreigd en de problemen vaak overgaan van de ene op de andere generatie. Door deze complexe problematiek staat hulp niet op zichzelf en vraagt het voorkomen van gesloten plaatsingen inzet op samenhang en meerdere domeinen vanuit zoveel mogelijk behoud van een doorgaande lijn in de leefomgeving van de jongere en het gezin en het netwerk.

Wat is hiervoor benodigd?

De negen regio's moeten de regierol op zich nemen om die benodigde netwerksamenwerking te intensiveren. Concreet doel daarbij is het verminderen van de instroom van het aantal jongeren in de JeugdzorgPlus met **5% per jaar**¹⁷. Ingaande op 1 januari 2022. Voor het tempo van afbouw sluiten we aan bij de Utrechtse regio's¹⁸.

¹⁶ Longitudinale Effectmonitor JeugdzorgPlus: Eindrapportage_kleine-groepen-bij-grote-problemen

¹⁷ De regio Twente ziet wel de regierol op het verminderen van de instroom, maar de verankering voor dit beleid ligt in de regiovisie die pas eind dit jaar wordt vastgesteld.

¹⁸ Op basis van de businesscase van Yeph voor de Utrechtse regio's hebben zij afbouwpercentages uitgewerkt voor de JeugdzorgPlus. Hierin is opgenomen het afbouwen van 2 procent in het eerste jaar en 5 procent in de daaropvolgende twee jaar. Er zijn geen aannames gedaan voor het vierde en volgende jaren. Wij gaan ervan uit dat met voortdurende inzet het mogelijk is jaarlijks de instroom van jongeren met 5 procent terug te brengen.

De instroom verminderen met 5% is een forse opdracht waarbij veel partijen (aanbieders JeugdzorgPlus, lokale teams, GI's, Raad voor de Kinderbescherming, plaatsingscommissie, kinderrechters, onafhankelijke gedragswetenschappers, aanbieders die 'voorliggend' zijn aan de JeugdzorgPlus, onderwijs, samenwerkingsverbanden) nodig zijn. Iedereen moet zijn steentje hieraan bijdragen en doordrongen worden van de zijn of haar rol in de bijdrage aan het verminderen van de instroom. We verwachten bijvoorbeeld van zorgaanbieders dat zij actief met regio's contact hebben om door te praten over signalen die zij hebben wanneer regio's de regierol niet opnemen. Anderzijds mag je van regio's verwachten dat zij zorgaanbieders ondersteunen door in gesprek te blijven over de praktijk (er worden nog steeds jongeren geplaatst om drie uur 's nachts, de complexiteit van jongeren neemt toe etc.), maar ook over bijvoorbeeld de bedrijfsmatige gevolgen van vermindering van de instroom.

Er moeten afspraken gemaakt worden welke 'deeloplossingen' uitgewerkt worden: hoe richt je het zorglandschap zodanig in dat het niet meer nodig is jongeren met spoed te plaatsen? Welke verbeteringen en samenwerking moeten worden doorgevoerd om vroegtijdig de juiste hulp te bieden en welke (ambulante) alternatieven en maatwerkoplossingen moeten opgezet worden? De regio's moeten hier zelf regionaal mee aan de slag, maar de verbinding met de Bovenregionale Expertisenetwerken (BOEG en Expertisenetwerk Overijssel) is hierbij ook van belang. Binnen BOEG bijvoorbeeld is expertise en ruimte voor het ontwikkelen van kleinschalige alternatieven.

Kleinschaligheid helpt

In de huidige situatie staan de meeste JeugdzorgPlus instellingen in gebied Oost op een grootschalig complex, dat veel verblijfsplekken kent (100+), gesitueerd is 'in het groen' en afgelegen van de woonkernen. Het JeugdzorgPlus deel is veelal omgeven door hekken. De grootschaligheid en de ligging van deze complexen sluit niet aan bij het uitgangspunt van kleinschalige en gezinsgerichte woonvormen. Daarbij zijn de groepen groot, in ieder geval meer dan zes jongeren per groep.

Hoe ziet kleinschaligheid eruit?

Voor de definitie van kleinschaligheid sluiten we aan bij de definitie uit het rapport 'Kleine groepen bij grote problemen: kleinschalige voorzieningen als alternatief voor JeugdzorgPlus'¹⁹. Kort samengevat spreken we dan over groepen van maximaal 6 jongeren, in een huiselijke sfeer, met een ratio van 1 begeleider op 4 jongeren, zoveel mogelijk in een vast team. Als er gewerkt wordt met geschakelde groepen is het van belang dat de groep ook blijft aanvoelen als een groep van zes. Aanvullend hierop moet er aandacht zijn voor een evenwichtige (leeftijds-)opbouw van een groep.

In de verblijfssetting en de omgeving willen we een zo open mogelijke en vriendelijke uitstraling, het gesloten karakter van de zorg moet zo min mogelijk waarneembaar zijn en de wens is het een zo kleinschalig mogelijke sfeer te geven. Belangrijk hierbij zijn voldoende sport, spel en recreatiefaciliteiten die zelfstandig of onder begeleiding te gebruiken zijn, zonder dat daarvoor extra veiligheidsmaatregelen nodig zijn. De beleving van kleinschaligheid moet ook terugkomen in de uitstraling van het gebouw. Om de plekken een tijdelijk thuis te laten zijn, zijn de woongebouwen kleinschalig van opzet. Er is aandacht voor transparantie, daglicht en uitzicht zodat er een zo open mogelijk karakter is en materialen en kleur zijn zo gebruikt dat een warme, prettige sfeer gecreëerd wordt. Veiligheidsmaatregelen zijn zo min mogelijk zichtbaar aanwezig.

¹⁹ Daarin wordt gedefinieerd: 'Een kleinschalige voorziening is een 24/7-verblijf binnen een gesloten of open residentiële jeugdzorginstelling, op een instellingsterrein of in een woonwijk, van maximaal zes –en bij voorkeur vier –jongeren tussen 8 en 23 jaar, in een huiselijke setting door een vast team van begeleiders met een minimum ratio op de groep van 1 op 4, waarbij een intensieve, individuele behandeling en/of begeleiding op maat –en zolang als nodig –wordt gegeven, met perspectief op wonen, zorg en onderwijs/arbeid tijdens verblijf en/of daarna'

Geen separeerruimtes

Binnen de groepen zijn ruimtes (comfort rooms) beschikbaar waar een jongere bij oplopende stress en spanning op eigen verzoek tot rust kunnen komen. Er zijn voldoende medewerkers om de jongere in zo'n situatie individueel te kunnen ondersteunen en nabijheid en veiligheid te bieden. Deze comfort rooms zijn dus nadrukkelijk geen afzonderingsruimtes. In het actieprogramma 'Zorg voor de Jeugd' van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) wordt gesteld dat het gedwongen afzonderen van jongeren een ingrijpende maatregel is die als strafmaatregel kan worden ervaren en een risico kan vormen op een traumatische ervaring. Er werd gesteld dat gedwongen afzonderen in 2022 moet zijn teruggebracht naar nul (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, 2018). In diezelfde periode spraken de elf JeugdzorgPlus-instellingen in Nederland de ambitie uit gedwongen afzonderen van jongeren die in een JeugdzorgPlus-instelling verblijven, in de toekomst niet dan wel zo min mogelijk in te zetten (Jeugdzorg Nederland, 2018). Inmiddels zijn ook extra incidentele middelen²⁰ toegevoegd aan de SPUK voor het ombouwen van separeerruimtes.

Verbeter de kwaliteit

Kwaliteit onderwijs

De wijze waarop de kleinschaligheid vorm kan worden gegeven in gebied Oost moet, in nauwe samenwerking met en in gezamenlijkheid tussen de aanbieders, verder worden uitgewerkt. Daarbij is de verbinding met het onderwijs cruciaal. Jongeren in de JeugdzorgPlus ervaren vaak weinig of geen zingeving en ze hebben niet het gevoel van waarde te zijn voor een ander. De rol van school is zeer belangrijk hierbij. Naar school gaan betekent meedoen, doen waar je goed in bent, bezig zijn. Om deze reden is het belangrijk dat ingezet wordt op het zorgen dat alle jongeren binnen de JeugdzorgPlus (deels) naar school gaan, het niveau van het onderwijs aansluit bij hun capaciteiten en de context zo georganiseerd is dat zij tot leren komen. De kwaliteit van dit onderwijs is een belangrijk aandachtspunt, zeker wanneer het aantal plaatsingen afneemt en de verblijfsduur korter wordt.

Dit onderwijs moet passen in een integraal dagprogramma waarin ook behandeling en een bij de jongere passende vrijetijdsinvulling een plek heeft. Dit programma is uitgewerkt op basis van het met de jongere en het gezin uitgewerkte perspectief, waarbij steeds wordt aangesloten bij de groei en ontwikkeling. Dit is een complexe taak voor de aanbieders JeugdzorgPlus, zeker nu de verblijfsduur binnen de JeugdzorgPlus afneemt. Om de ambitie voor een integraal dagprogramma te behalen en tegelijkertijd een doorgaande lijn in de ondersteuning te realiseren kan ook worden gekeken naar mogelijkheden om een ambulant begeleider met de jongere 'mee te laten gaan' naar de JeugdzorgPlus. De ambulante begeleider blijft dan de vaste basis voor de jongere en de binding met het netwerk van de jongere.

Ook hier voor geldt dat aanbieders en regio's samen moeten optrekken en afspraken moeten maken met het onderwijs.

Krimp aantal plekken

Een van de uitgangspunten om de kwaliteit te verbeteren is het zoveel als mogelijk 'nabij-plaatsen' van jongeren. Met de inzet op het 'nabij-plaatsen' neemt de groep jongeren voor wie JeugdzorgPlus in gebied Oost nodig is sterk af, omdat in gebied Oost veel jongeren uit andere regio's worden opgevangen. Significants heeft op basis van de aangeleverde gegevens van de JeugdzorgPlus aanbieders over de eerste drie kwartalen van 2020 een simulatie²¹ voor gebied Oost gemaakt. Als alle bovenregionale gebieden 80% van de jongeren uit het gebied binnen het eigen bovenregionale gebied plaatsen, stromen er 10% minder jongeren in gebied Oost in. Daarbij is wel rekening

²⁰ BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT, 22 april 2021 31 839 – Nr. 774

²¹ Zie tabel 1 in bijlage 2

gehouden met de eerder genoemde geografische ligging van bepaalde regio's in Flevoland en Brabant. Voor een aantal jongeren zijn de JeugdzorgPlus voorzieningen in gebied Oost namelijk dichterbij dan de voorzieningen in Zuid-Oost. We gaan er dan ook vanuit dat deze jongeren binnen gebied Oost geplaatst blijven worden.

Bovenregionaal gebied Zuid-West heeft echter een forsere ambitie ten aanzien van het nabij-plaatsen. Zij gaan uit van het 100% nabij-plaatsen, geen enkele jongere mag de regio uit. Deze ambitie heeft behoorlijke gevolgen voor de instroom in bovenregionaal gebied Oost²². Als alle jongeren uit Zuid-West binnen het bovenregionaal gebied Zuid-West geplaatst worden, betekent dit voor gebied Oost een afname van 23% van de jongeren.

Hierbij zal de groep nog kleiner worden door de inzet op het voorkomen van deze zorg, het verminderen van de instroom met 5% per jaar. Een eerste indicatieve doorrekening laat zien dat met deze twee maatregelen de totale groep in Oost in ieder geval halveert in 10 jaar tijd en door andere maatregelen en een 'vliegwieleffect' naar verwachting nog verder afneemt. Hoewel betere validering noodzakelijk is en het tempo van de verschillende maatregelen nog niet helder is, is duidelijk dat een zeer impactvolle beweging in gang is gezet en dat dit gevolgen heeft voor de huidige vier JeugdzorgPlus locaties in gebied Oost, in die zin dat een forse krimp verwacht wordt.

Voorkomen leemtes

Om deze opgave gecoördineerd en verantwoord te laten gebeuren, is het noodzakelijk dat een totaalbeeld gemaakt wordt over een tijdlijn van 10 jaar. Daarbij is oog voor de inhoud noodzakelijk (behouden en inzetten van expertise, kennis en opgebouwde netwerken), voor het vastgoed en voor de financiële haalbaarheid. Daarbij is het van belang dat aanbieders en regio's daar samen in optrekken en open gesprekken over voeren: binnen gebied Oost zijn vier aanbieders voor JeugdzorgPlus gevestigd, voorkomen moet worden dat alle aanbieders zo ver in moeten krimpen dat ze daardoor allemaal niet meer levensvatbaar zijn (te veel 'kaasschaven'). Aanbieders moeten hierover tijdig aan de bel trekken en regio's moeten hier oog voor hebben in de inkoopafspraken. Maar bovenal vergt het blijvend samen optrekken de komende jaren.

Flexibiliteit benodigd

Behalve dat we uit moeten gaan van een geleidelijke afbouw zullen er ook fluctuaties in de inzet van zorg zijn, de ontwikkeling van de afgelopen jaren laat geen lineair verloop zien. Dit betekent dat flexibiliteit in het vastgoed van groot belang is om op de kortere termijn de fluctuaties tussen gesloten en open voorzieningen op te kunnen vangen. Gezien de gevoelde urgentie in Nederland om het relatief zeer hoge aantal uithuisplaatsingen terug te brengen en waar dit nodig is zo min mogelijk residentieel te plaatsen, is het ten tweede belangrijk dat voor de lange termijn ook gekeken wordt naar andere alternatieven voor inzet dan open jeugdhulp.

Behoud expertise

Bij het omvormen en afbouwen van JeugdzorgPlus is het zeer belangrijk dat de expertise die nu beschikbaar is binnen de essentiële jeugdzorgfuncties geborgd blijft. Er is specifieke kennis en ervaring opgedaan met jongeren die in een zeer complexe situatie zitten en er is geïnvesteerd in de samenwerking en koppeling met de Jeugd-GGZ. Ervaringen die zijn opgedaan uit de forse afbouw van de klinische Jeugd- GGZ laten zien dat deze samenwerking en kennis niet zo snel weer voorhanden is. Behoud hiervan en het overbrengen van de expertise naar de (ambulante) alternatieven is een must. Dit is een sterke wens van zowel de aanbieders als de regio's.

²² Zie tabel 2 in bijlage 2

Organiseer doorstroom en uitstroom en voorkom herplaatsingen

Zorg er voor dat jongeren zo spoedig mogelijk weer naar een meer open setting door kunnen stromen en niet onnodig in de JeugdzorgPlus moeten verblijven bij gebrek aan uitstroommogelijkheden. Toegewerkt moet worden naar:

- Kleinschalige verblijfseenheden op het terrein, voor de jongeren die tijdelijk de rust, afzondering en bescherming nodig hebben;
- Kleinschalige, huiselijke woonvormen (langdurige woonvoorzieningen en kortdurende gezinsopnames in combinatie met langdurig ambulante begeleiding) in een wijk in de regio, waar jongeren kunnen oefenen met een voorwaardelijke machtiging, eerder uit kunnen stromen na behandeling of de jongere samen met het gezin geholpen wordt.

Wat is daarvoor nodig?

De jongeren maken gebruik van voorzieningen in de wijk of van de instelling. In deze vorm van kleinschalig verblijf ligt de focus op relationele veiligheid en niet op technische veiligheid, in de vorm van hekken en andere beperkingen. Dat vergt een goede analyse van de behoefte aan alternatieve uitstroommogelijkheden en de mogelijkheden die hiervoor opgebouwd kunnen worden. Ook hiervoor geldt dat veel partijen betrokken zijn en de samenwerking voortgezet en uitgebreid moet worden. Wanneer afgestemd wordt op de specifieke situatie van de jongere en het gezin kan het zijn dat met een oplossing op maat een betere, meer gezinsgerichte oplossing mogelijk is. Streven naar één vorm van kleinschaligheid zou voorbijgaan aan het feit dat jongeren van verschillende leeftijden, met verschillende problemen, ook verschillende vormen van zorg nodig hebben. Mogelijkheden binnen het vastgoed om hiervoor ruimte te kunnen bieden, zijn hierbij helpend.

Een punt van aandacht hierin is de positie van de Overijsselse regio's. De JeugdzorgPlus terreinen zijn allemaal gesitueerd in Gelderland. Het 'werkgebied' van de JeugdzorgPlus aanbieders waar het de ontwikkeling van alternatieven en ambulantisering betreft, richt zich ook met name op de Gelderse regio's. De regio's in Overijssel werken met andere aanbieders dan de aanbieders die nu de JeugdzorgPlus voorzieningen bieden. Willen de Overijsselse regio's goede alternatieven en ambulante hulp als vervanging voor JeugdzorgPlus verblijf kunnen bieden, dan is samenwerking met en betrokkenheid van tussen de JeugdzorgPlus aanbieders en de 'Overijsselse' aanbieders cruciaal.

4.2 Randvoorwaarden

Zoals uit de impactanalyse blijkt, moeten verschillende stappen worden gezet om de beweging naar het overbodig worden van de JeugdzorgPlus in de huidige vorm te realiseren. De SPUK focust op de ontwikkelingen in het vastgoed (stenen), maar zoals in paragraaf 4.1. is uitgewerkt zijn er nog vele andere stappen te zetten. Deze zijn niet te vatten in één lineair proces dat chronologisch in de tijd verloopt. De processen lopen naast en door elkaar en vragen om verbinding en constante bijsturing op basis van monitoring. Deze processen zijn voorwaardelijk voor het slagen van de ambitie op lange termijn. Dit naast de uitwerking van het plan per aanbieder dat nodig is voor de inzet van de SPUK-middelen. Zo is het mogelijk de tandwielen in werking te zetten waardoor de beweging op gang komt.

Het maken van afspraken over het organiseren van beschikbaarheid en indien nodig, financiering daarvan

JeugdzorgPlus is een essentiële functie: als een machtiging gesloten plaatsing is verleend, is de gemeente verplicht deze uit te voeren. De beschikbaarheid van JeugdzorgPlus moet gecontinueerd worden totdat de ambitie behaald is. Bij het organiseren van de beschikbaarheid spelen een aantal zaken een rol:

Herverdeling capaciteit

De herverdeling van capaciteit over het land ten gevolge van het ‘nabij plaatsen’, zal niet altijd lineair verlopen, maar soms ‘schoksgewijs’, door bijvoorbeeld sluiting van locaties elders in het land. Om discontinuïteit in de beschikbaarheid te voorkomen, moet een landelijke monitoring opgezet worden en moet er binnen gebied Oost tussentijds bijgestuurd kunnen worden op de uit te zetten tijdlijn.

Financiering

Het organiseren van beschikbaarheid in relatie tot een afname van de instroom in gebied Oost is ook van invloed op de financiering aan aanbieders en op de bedrijfsvoering van de aanbieders. Aanbieders moeten plekken beschikbaar houden terwijl de totaal capaciteit jaarlijks vermindert. Daarnaast kan de transformatie naar kleinschaligheid wijzigingen in de financiering met zich mee brengen. Gemeenten moeten een reële prijs betalen voor jeugdhulp, gebaseerd op een aantal kostprijs-elementen. Deze kostprijs-elementen wijzigingen wellicht door de aanpassingen ten gevolge van de transformatie. Afhankelijk van de opzet van het kleinschalige verblijf zal het een tariefswijziging betekenen. Waarbij we verwachten dat intensieve vormen van kleinschalig verblijf met veel behandeling leiden tot een forse verhoging van de etmaaltarieven. Daarbij is ook de verwachting dat door deze interventies de behandelduur verkort wordt. Gemeenten en aanbieders moeten hierover afspraken maken: hoe verhoudt een verhoging van het etmaaltarief, in samenhang met afnemen van de verblijfsduur, zich tot het totaalbudget? Op welke manier zijn de effecten van het doorvoeren van kleinschalig verblijf beheersbaar voor zowel gemeenten als aanbieders? Fasering in de tijd (geleidelijke doorvoering van de ombouw) en flexibele vastgoedoplossingen die dat mogelijk maken, zijn daarbij noodzakelijk. Dat stelt beide partijen in staat de effecten te meten en te zien en op basis daarvan de koers door te zetten of bij te stellen.

Verder moet een koppeling gelegd worden met de verschillende inkooptrajecten die vanaf 2022 plaats gaan vinden. Dit betekent niet dat gemeenten nu op voorhand een afname, omzet-of inkoopgarantie afgeven aan aanbieders. Ook moet nadrukkelijk gekeken worden naar de vorm van financiering. Op dit moment wordt vaak gewerkt met een financiering per gebruikte plek (p x q-financiering). Besproken moet worden of deze financieringsvorm passend is of dat andere vormen van financiering gebruikt kunnen worden.

Wijziging woonplaatsbeginsel

In 2022 wijzigt het woonplaatsbeginsel: de feitelijke verblijfplaats van een jongere is niet meer bepalend, maar de gemeente van herkomst van de jongere. Dat kan wijzigingen in financiering tot gevolg hebben.

Langdurige en duurzame samenwerking

Voor de langere termijnprocessen worden in de periode 2021 tot 2031 de volgende stappen voorzien:

- De negen regio's pakken de regierol om de voor de transformatie van JeugdzorgPlus benodigde netwerksamenwerking in gebied Oost te intensiveren, met als doel het verminderen van de instroom van het aantal jongeren vanuit het eigen gebied met 5% per jaar. Zij starten daarmee in 2021.
- De financieringsvraagstukken ten gevolge van de vastgoedtransitie worden besproken in het structurele 4 wekelijks 'overleg Contractmanagers verblijf' en afgestemd met de aanbieders JeugdzorgPlus. In dit gremium wordt ook de koppeling met de inkooptrajecten en het al dan niet opstellen gezamenlijke set van afspraken inkoop meegenomen. Vanuit de aanbieders is de uitdrukkelijke wens geuit de financierings- en inkoopafspraken gelijklopend te laten zijn binnen het bovenregionaal gebied.
- Inkooptrajecten regio's zoveel mogelijk aan laten sluiten bij de financieringsafspraken zoals hierboven benoemd.
- Koppeling 3-milieuvoorziening, met name de onderwijscomponent. Afbouw JeugdzorgPlus op de terreinen en opbouw kleinschalige voorzieningen heeft ook gevolgen voor de 3-milieuvoorziening. Hiervoor moet een traject opgezet worden, onder andere met de verschillende onderwijspartijen.

Een goede verbinding van dit plan met de ontwikkeling van de expertisenetwerken (Gelderland en Overijssel) en de Norm voor Opdrachtgeverschap zal het effect versterken.

5 Uitwerking plannen per JeugdzorgPlus-aanbieder

5.1 Pactum locatie Zetten

Beschrijving locatie

Het terrein ligt in de natuurrijke omgeving van Zetten (Gelderland). De campus in Zetten is een parkachtig terrein met allerlei faciliteiten.

De situering van Pactum locatie Zetten en de beoordeling hiervan op basis van de uitgangspunten van *De best passende zorg voor de meest kwetsbaren* is beschreven in de *Quickscan vastgoed JeugdzorgPlus Conrisq*²³ van bureau HEVO van 21 juli 2020. Voor een samenvatting van dit rapport verwijzen we naar bijlage 1. De conclusie van HEVO luidt:

Het huidige vastgoed is voor nu voldoende. De meeste gebouwen zijn echter niet flexibel en vergen in de toekomst forse investeringen om naar kleinschalig om te bouwen. De JeugdzorgPlus-organisatie geeft aan dat - om voorbereid te zijn op de toekomst - op vastgoedgebied nog een forse uitdaging ligt en behoorlijke aanpassingen nodig zijn.

Benutting locatie

Groepen

Op dit moment bestaat de gesloten zorg uit de volgende groepen:

- 2 groepen van 11 jongeren voor diagnostiek en crisisopvang (stabilisatie)
- 1 licht beschermde groep voor meiden
- 1 licht beschermde groep van 9 jongeren voor jongeren LVB
- 3 licht beschermde gemengde groepen van 10 jongeren
- 1 licht beschermde groep van 9 jongeren, 12-14 jaar
- 1 groep ZIKOS, 6 jongeren

²³ Conrisq is de overkoepelende organisatie waar Pactum locatie Zetten onder valt

Ontwikkeling JeugdzorgPlus Pactum in cijfers

Daling opnames en verblijf

Uit de cijfers van het aantal unieke jongeren in de JeugdzorgPlus bij Pactum locatie Zetten de afgelopen jaren is te zien dat zowel het aantal opnames als het totale verblijf is afgenomen:

		2017	2018	2019	2020
Oost	opnames	90	101	96	70
	verblijven	137	150	150	116
Zuid-Oost	opnames	42	41	58	53
	verblijven	68	69	78	83
Overige regio's	opnames	9	8	2	6
	verblijven	14	13	6	6
Totaal	opnames	141	151	156	130
	verblijven	220	232	233	206

Hierbij geldt dat:

- Opnames = aantal jongeren dat in dat jaar opgenomen is op een JeugdzorgPlus plek
- Verblijven = totaal aantal jongeren dat in dat jaar verbleef op een JeugdzorgPlus plek
- Omdat de regio Zuid-Oost ook een substantieel aantal plekken afneemt bij Pactum, is de regio Zuid-Oost apart benoemd
- Onbekend is of de gevolgen van corona een vertekend beeld geven voor 2020

Kijkend naar de capaciteit (aantal plekken) zien we het volgende:

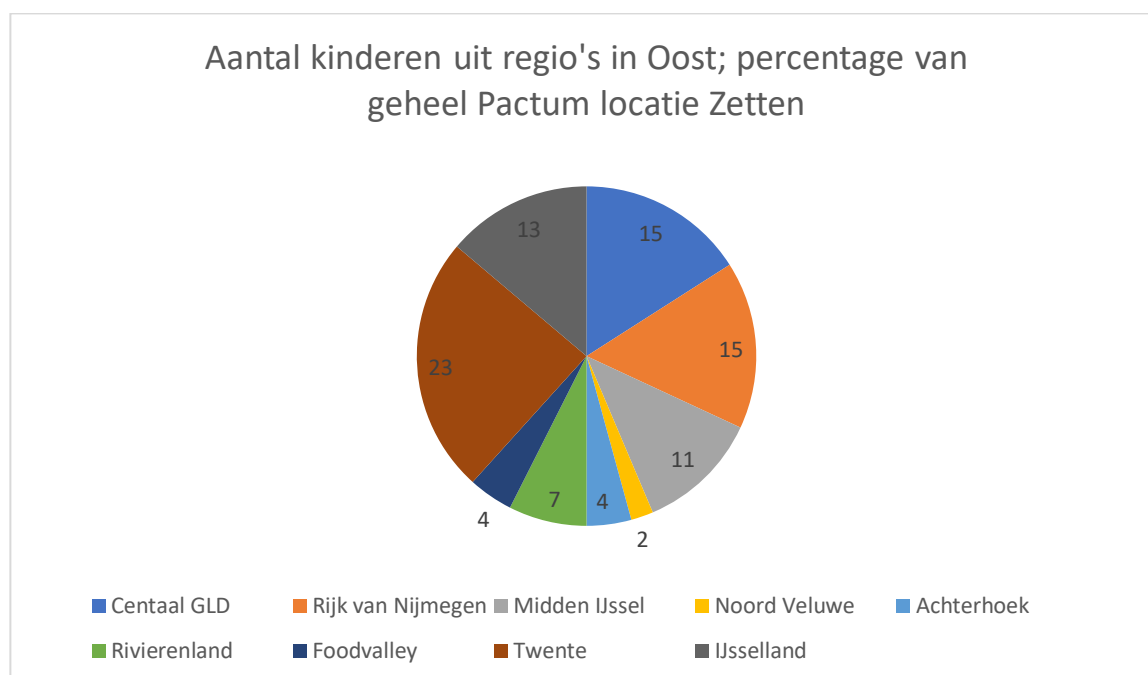
Pactum locatie Zetten	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Fysieke capaciteit (vermogen tot verlenen JEUGDZORGPLUS in accommodatie)	151	162	162	162	162	162	162
Werkelijke JEUGDZORGPLUS bezetting	120	117	117	117	106	102	83

Herkomst jongeren per regio

Onderstaande tabel geeft een beeld van de herkomst van jongeren die op dit moment bij Pactum locatie Zetten in zorg zijn binnen de JeugdzorgPlus. Voor voogdij-jongeren is deze informatie niet beschikbaar. Het percentage voogdij-jongeren bedraagt 10%. Op basis van het woonplaatsbeginsel worden de voogdij-jongeren meegerekend bij de gemeente waar de jongeren feitelijk verblijven (in de JeugdzorgPlus instellingen). In het geval van Pactum worden deze jongeren dus meegerekend bij de regio Achterhoek.

De regio Twente is de regio met de meeste plaatsingen bij Pactum (23 jongeren). Dat is 12% van de totale instroom bij Pactum.

Aantal unieke jongeren in zorg Pactum locatie Zetten vanuit zorggebied Oost²⁴

Wanneer gekeken wordt vanuit het oogpunt 'zo nabij mogelijk plaatsen' valt hierbij op dat het totaal aantal jongeren dat uit het bovenregionaal gebied Oost komt (94) laag is ten opzichte van het totaal aantal jongeren bij Pactum (186). Dat is ongeveer 50%. Rekening houdend met de 10% voorgedij cliënten waarvan de herkomstgemeente niet te herleiden is, komt in ieder geval 40% van de jongeren niet uit het bovenregionaal gebied Oost.

Herkomst uit bovenregionaal gebied Zuid Oost

Uit verdere analyse blijkt dat, naast instroom uit Oost, ook een behoorlijk percentage jongeren uit de regio's Noordoost Brabant (12%) en Zuid Oost Brabant (9%) komen. Dit zijn regio's die vallen onder het bovenregionaal gebied Zuid Oost. Dit is gezien de geografische ligging van Pactum locatie Zetten wel verklaarbaar. Er zijn een flink aantal gemeenten in Zuid Oost waarbij Pactum locatie Zetten qua afstand de dichtstbijzijnde JeugdzorgPlus locatie is²⁵. In totaal heeft gebied Zuid Oost 36 plekken ingekocht bij Pactum locatie Zetten (43% op het totaal aantal plekken). Als we uitgaan van regionale plaatsing en daarbij de geografische afstand leidend laten zijn (en niet de indeling in bovenregionale gebieden) heeft Zuid Oost ongeveer 22 plekken²⁶ nodig bij Pactum locatie Zetten.

²⁴ Cijfers gebaseerd op Q1,2 en 3 van 2020. Cijfers aangeleverd door Pactum in het kader van de uitvraag van Significant.

²⁵ Gemeenten in regio Zuidoost waar Pactum locatie Zetten de dichtstbijzijnde aanbieder is, zijn: Heusden, Waalwijk, Bernheze, Boxtel, Cuijk, Grave, 's-Hertogenbosch, Landerd, Oss, Sint-Michielsgestel, Uden, Vught. De gemeenten waarbij Pactum locatie Zetten ongeveer even ver verwijderd is van Bijzonder Jeugdwerk (JeugdzorgPlus aanbieder in bovenregionaal gebied Zuid-Oost) zijn Loon op Zand, Boxmeer, Meierijstad en Mill en Sint Hubert.

²⁶ Daarbij is nog geen rekening gehouden met het verminderen van instroom vanuit de regio Zuid Oost. Zij zetten in op een afbouw van 15-20% van de plekken voor de komende jaren.

Visie Pactum

Pactum wil, als gefuseerde organisatie, doorlopende zorglijnen borgen en waar nodig verder ontwikkelen. Zij doen dit volgens de uitgangspunten van duaal leiderschap, *matched care* en interdisciplinair vakmanschap. Het motto is 'jouw toekomst, jouw plek, jouw leven'. Zo thuis mogelijk in eigen netwerk en omgeving. Niet het kind verplaatsen, maar de zorg verplaatsen (*matched care*). Als er een uithuisplaatsing nodig is, dan zo kort mogelijk en als het past in pleegzorg of een gezinsvervangende voorziening in de regio van de jongere met behoud van de 'eigen' ambulant hulpverlener. Wanneer het echt noodzakelijk is in een tijdelijk (gesloten) verblijf.

Pactum heeft veel expertise om te zorgen dat de jongeren en hun gezinnen de juiste behandeling aangeboden krijgen die aansluit bij hun specifieke vraagstuk. Dat doen ze door in een traject combinaties te maken van lichte tot zeer specialistische behandelingen. Het doel is de transformatie vraagstukken in de jeugdhulp vorm te geven. Een verschuiving naar lichter, korter, zo thuis mogelijk, dichterbij en duurzamer. Pactum kan deze opgave niet alleen. Ze willen hierbij aansluiten bij de ontwikkeling van regio's, zowel per 42 regio's voor specialistisch jeugdhulp als bovenregionaal voor hoog specialistisch. Als strategische partner van de gemeenten, de samenwerkingspartners in de regio en met de dochters binnen de holding (VIGO). Pactum ziet het als een gezamenlijke opgave om ervoor te zorgen dat jongeren de juiste hulp krijgen. De focus ligt op strategische netwerksamenwerking in aanbestedingen en het ontwikkelen van organisatie overstijgende voorzieningen, zoals de gezamenlijk start (Pactum en Karakter) van een woonvorm in Nijmegen voor jongeren met ASS problematiek.

Realiseren van transformatie doelen breed

Pactum werkt aan een afbouw van de intramurale zorg, conform de landelijke actielijnen en opdracht vanuit de regio's. Ze zetten in op verbeterde ambulante hulpverlening en werving en continuïteit in de pleegzorg. Doel is de 24-uurs voorzieningen (JeugdzorgPlus, drie- en tweemilieuvoorzieningen) meer te spreiden, kleinschalig en lokaal op te zetten met behoud van sociaal netwerk. Daarbij gaan ze preventief de expertise aanbieden om escalatie en opname te voorkomen en blijven het netwerk te benutten als opschaling toch noodzakelijk is. Uitgangspunt hierbij blijft: jongeren zo thuis als mogelijk laten opgroeien.

Pactum gaat ervan uit dat elk traject ambulant is. Op het moment dat een jongere toch uit huis moet worden geplaatst, is dit geen op zichzelf staand traject, maar onderdeel van een breder ambulant traject voor het gehele netwerk.

Voor Jeugd zijn de volgende actielijnen relevant voor verblijf:

- Meer jongeren zo thuis mogelijk laten opgroeien. Vanuit verblijf meer systemisch werken samen met ambulant.
- Alle jongeren de kans bieden zich te ontwikkelen, door bijvoorbeeld meer samen te werken met onderwijs.
- Kwetsbare jongeren beter op weg helpen zelfstandig te worden door ze goed voor te bereiden op de toekomst.
- In vakmanschap door kwalitatief een inhoudelijke slag te slaan, mede in samenwerking met partners.

Alternatieve vormen van ondersteuning

Deze uitgangspunten samen met de actielijnen moeten leiden tot meer inzet van reeds bekende intensieve ambulante hulpvormen, maar ook tot de ontwikkeling van nieuwe innovatieve vormen ter voorkoming van (gesloten) verblijfszorg. Bijvoorbeeld een pedagogisch medewerker in het gezin, zodat een jongere niet uit huis geplaatst hoeft te worden of met een voorwaardelijke schorsing eerder thuis kan wonen. Pactum is in 2021 een intensieve ambulante dagbehandeling gestart voor jongeren en hun gezin (van 8 tot 20 uur) in samenwerking met onderwijs om jongeren eerder thuis te kunnen laten wonen en ter voorkomen van volledige uithuisplaatsing.

Verder is Pactum bezig met het ontwikkelen van flexibele, kleinschalige vormen van residentiële hulp (open Jeugdhulp) voor jongeren met forse gedragsproblematiek. Ook wordt de mogelijkheid van time-out plekken die á la minute beschikbaar zijn onderzocht, waar jongeren en/of hun ouders voor een korte periode terecht kunnen ter voorkoming van uithuisplaatsing.

In verschillende regio's en gemeentes wordt de focus gelegd op de eigen regio: wat is nodig in deze specifieke regio. Pactum werkt daarom nauw samen in deze regio's om innovatieve mogelijkheden te realiseren. In verschillende regio's is Pactum in ontwikkeling met ambulante teams en verblijfvoorzieningen samen met gemeenten en samenwerkingspartners. Dat vereist een grote mate van flexibiliteit, creativiteit en samenwerking met vele verschillende partners zoals GGZ, verslavingszorg en onderwijs in deze regio. Vanuit deze gedachte zijn in verschillende regio's Passend Verblijf en kleinschalige gezinsgerichte groepen ontstaan. Passend verblijf is een maatwerk combinatie van verblijfsmogelijkheden. In Arnhem is bijvoorbeeld een 3 onder 1 kap woning met meerdere kamers waar behandeling gericht is op zelfstandigheid. In deze woning kunnen zowel jongeren als een jonge moeder met kind of een volledig gezin worden opgenomen. Doordat er sprake is van een bepaalde mate van zelfstandigheid zijn de jeugdzorgwerkers aanwezig in de middag, avond en nacht. Andere passend verblijf woonvoorzieningen zijn gericht op 24 uren begeleiding waar meer nabijheid nodig is.

Andere verblijfsvormen dichtbij huis die reeds ontwikkeld zijn, soms in samenwerking met ketenpartners zijn pleegzorg, kleinschalige woongroepen, gezinshuizen, zorgboerderijen, Kamer Training Centra en binnenkort onvoorwaardelijk wonen voor jongeren die bekend zijn met ASS problematiek in combinatie met forse gedragsproblematiek.

Transformatie Jeugdzorg Plus

Veilige omgeving

Binnen JeugdzorgPlus worden jongeren behandeld met ernstige, complexe en meervoudige problematiek, waarbij het gaat om een combinatie van gedrags- en psychiatrische stoornissen en traumatisering. Dit heeft (zeer) risicovol gedrag tot gevolg. Daarnaast zijn er (forse) gezinsproblemen. Hoewel behandeling noodzakelijk is, zijn deze jongeren daar niet per definitie gemotiveerd voor. Inzet van JeugdzorgPlus is voor een zeer uitzonderlijke groep jongeren onontkoombaar. JeugdzorgPlus wordt ingezet om de jongeren tijdelijk geen mogelijkheid te bieden zich aan de zorg te onttrekken of te forceren dat een jongere tijdelijk iets niet kan doen (middelengebruik/invloeden van buitenaf/afleiding voorkomen/uit bepaald milieu halen). Daar is een veilige omgeving voor nodig met toezicht, met kennis en expertise, met structuur en een driemilieusvoorziening.

Specialistisch aanbod

Doel van deze individuele behandeling is het ondersteunen in hun persoonlijkheidsontwikkeling en het bewerkstelligen van gedragsveranderingen, zodat zij weer kunnen participeren in de maatschappij. Het gaat om een specialistisch aanbod dat bestaat uit een combinatie van orthopedagogische groepsbehandeling en aanvullende individuele behandelmethoden, die uitgevoerd worden door specialisten. De behandeling wordt ingezet op basis van diagnostiek (behandeldoelen worden gesteld nadat de problematiek van de jongeren en hun systeem in kaart zijn gebracht) en risico gestuurd (behandeldoelen zijn gericht op het terugdringen van risicovol gedrag).

Toekomstperspectief

De hulpverlening richt zich ook op het netwerk van de jongere. Naast behandeling wordt in samenspraak met de jongere en zijn netwerk een haalbaar toekomstperspectief vastgesteld en ontwikkeld, zodat het verblijf in de JeugdzorgPlus ook daadwerkelijk beëindigd kan worden. De eerder beschreven transformatie draagt bij aan de snellere terugkeer. Daarnaast wordt in 2021 gestart met de MST module ThuisBest als aanvulling op de reguliere MST module. Door de fusie is de expertise van systemisch werken binnen de organisatie verder vergroot.

Beheersen verblijfsduur

Het zwaartepunt zal in 2021 komen te liggen op het verder vergroten van het effect van de behandeling en op het beheersen van de verblijfsduur. De afgelopen jaren is de verblijfsduur verkort naar een gemiddelde van 6 maanden en dit moet minimaal gestabiliseerd worden. De JeugdzorgPlus zal zich daartoe door ontwikkelen tot een aanbod waar jongeren gestabiliseerd én behandeld worden binnen een krachtig leef- onderwijs- en therapeutisch klimaat. Zo worden zij in staat gesteld om zo snel als dat reëel is, de draad weer op te pakken buiten de JeugdzorgPlus. Maatschappelijke participatie staat hierbij voorop; jongeren verblijven daarom geen dag langer dan voor hun nodig is binnen de JeugdzorgPlus. Dit heeft gevolgen voor de manier waarop behandeling in de JeugdzorgPlus wordt geboden, zowel inhoudelijk als organisatorisch. Kern hiervan is de JeugdzorgPlus als keerpuntvoorziening in plaats van eindstation. Hierbij ligt de focus niet langer uitsluitend op de ge- en besloten residentiële behandeling, maar vooral op een doorlopend integraal behandeltraject waar de JeugdzorgPlus een onderdeel van is.

Kleinschaligheid

De focus ligt op het borgen en ontwikkelen van ontwikkelingsgerichte kleinschalige groepsbehandeling en een toereikend aanbod van individuele behandelmethoden. Afhankelijk van de hulpvraag die jongeren hebben gaat Pactum toewerken naar kleinschalige voorzieningen waar 4 tot 6 jongeren verblijven.

Transitie plannen vastgoed

Door de kleinschaligheid hoeft er minder restrictief gewerkt te worden en kan er inhoudelijk doorontwikkeld worden. Door middel van onder andere de SPUK gelden wordt deze transitie bereikt door een gedeeltelijke ombouw te realiseren naar kleinschalige en flexibele JeugdzorgPlus verblijfsvormen op één deel van het terrein in Zetten. De behandeling en bescherming op de locatie Zetten wordt zo mogelijk weer afgeschaald naar lichtere vormen. Dit kan via besloten en open behandelgroepen op het terrein, maar ook zeker in eerder geschetste voorzieningen in de regio. Dit doet Pactum zelf of in samenwerking met andere samenwerkingspartners

Gedurende het behandeltraject wordt op deze wijze gedifferentieerd ingespeeld op verschillende stadia van bescherming en specifieke behoeftes in de behandeling van meervoudig complexe gedragsproblemen en psychiatrische problemen. Jongeren met een JeugdzorgPlus maatregel leren gefaseerd omgaan met verantwoordelijkheden en vrijheden (*matched care*).

De intensieve kleinschalige hulpvorm JeugdzorgPlus heeft een minimale capaciteit nodig om tot optimalisatie van het woon, behandel en schoolaanbod te komen voor jongeren met een JeugdzorgPlus maatregel.

Pactum heeft de ambitie om de huisvesting zo om te bouwen dat er kleinschalige behandelgroepen gerealiseerd worden die ruimte bieden aan 80 jongeren met een JeugdzorgPlus maatregel, waarvan 40 kleinschalige JeugdzorgPlus capaciteitsplaatsen, inclusief 6 plaatsen bestemd voor ZIKOS²⁷ en 40 flexibele capaciteitsplaatsen die zowel gesloten als open te gebruiken zijn. Daarnaast behouden ze 20 open capaciteitsplaatsen. De open groepen kunnen worden gebruikt als doorstroom JeugdzorgPlus, als crisisplaatsing en als regionale driemilieusvoorziening. Als in de toekomst blijkt dat de huisvesting niet meer nodig is voor de JeugdzorgPlus of de open Jeugdhulp dan is de aangepaste accommodatie geschikt voor de inzet van andere vormen van wonen en zorg. Het terrein is gesitueerd aan twee kanten van een doorgaande provinciale weg. Deze 40 + 40 capaciteitsplekken zouden gezien de veiligheid van de jongeren aan één kant van de Wageningsestraat samen te brengen. De 20 open plekken kunnen op loopafstand aansluitend aan de buitenzijde van het terrein in de woonwijk of de overkant van de weg gesitueerd worden. Het op te stellen meerjaren vastgoedplan voor de locatie in Zetten beschrijft de stappen in deze transitie en zal in de komende 7 jaar volledig afgerond zijn.

Onderwijs

De jongeren die verblijven in de ZIKOS groep en de jongeren van de groepen diagnostiek en crisisopvang (stabilisatie) volgen onderwijs in de in pandige klaslokalen van de gesloten groepen. Dit onderwijs wordt verzorgd door Meforta. De overige jongeren kunnen onderwijs volgen op een Cluster 4 school (het Meforta College) of op het leerwerkbedrijf De Lingeboerderij (beide op het terrein), op een gewone middelbare school of naar het ROC of door (virtueel) stage te lopen en zich verder te oriënteren op beroepen en scholing.

Zoals al is aangegeven is een minimale capaciteit nodig om een kwalitatief schoolaanbod te kunnen bieden. Bij de afbouw van plekken moet daar rekening mee worden gehouden. Andere factoren die een rol spelen zijn de diversiteit in onderwijsbehoefte van de jongeren en de afname van de verblijfsduur van jongeren. Pactum gaat in gesprek met het bestuur van het Meforta college om de kwaliteit en continuïteit van het onderwijs te bespreken.

5.2 's Heeren Loo Groot Emaus

Beschrijving Locatie

's Heeren Loo Groot Emaus is een landelijke OBC met een achtervang functie voor jongeren met een licht verstandelijke beperking en ernstige gedrag- en/of psychische problemen en is gevestigd in Ermelo. Er wordt zo kort als mogelijk en zo lang als nodig veiligheid, structuur en maatwerk geboden om de ontwikkeling op gang te krijgen. Sinds november 2019 heeft Groot Emaus twee JeugdzorgPlus groepen. De JeugdzorgPlus voorziening heeft een capaciteit van 16 plaatsen waarbij

²⁷ Zie voor ontwikkelingen ZIKOS de uitwerking onder 5.4 kopje 'landelijke expertises'

zorg, onderwijs en vrijetijd geïntegreerd op het terrein zitten. De behandeling in JeugdzorgPlus is een tijdelijke interventie in een langer lopend zorgtraject van de jongere.

Omdat Groot Emaus recent (2019) gestart is met JeugdzorgPlus is er geen HEVO quickscan gemaakt.

Benutting locatie

Naast de 16 plaatsen voor JeugdzorgPlus wordt er veel gebruik gemaakt van het product observatie en blijft er ruimte voor de interne crisisregeling. De JeugdzorgPlus plaatsen zijn verdeeld over 2 groepen, een onderwijsvoorziening en vrijetijdsbesteding. Het gebouw is in 2019 volledig gerenoveerd en geschikt gemaakt voor deze doelgroep en gesloten setting. Niet alle plaatsen zijn altijd benut.

Specialismes locatie

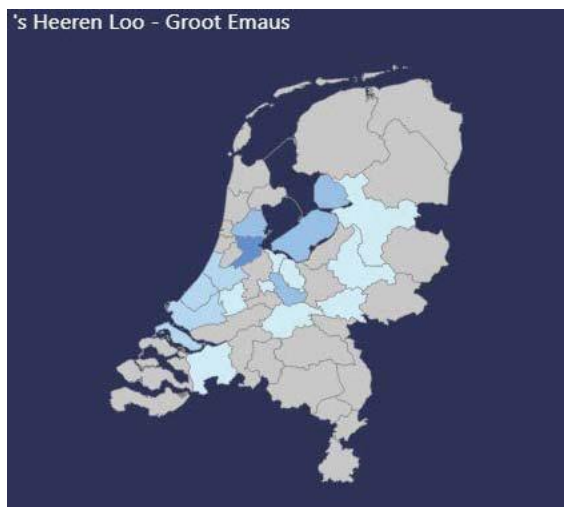
's Heeren Loo Groot Emaus is een van de vijf orthopedagogische behandelcentra in Nederland voor jongeren met een licht verstandelijke beperking en ernstige gedragsproblemen. Met het oog op de noodzakelijke en zeer specialistische hulp komen jongeren en jongeren uit het hele land naar deze centra. Er wordt zo kort als mogelijk en zo lang als nodig veiligheid, structuur en maatwerk wordt geboden om de ontwikkeling op gang te krijgen. Groot Emaus biedt ook JeugdzorgPlus voor deze doelgroep om de doorgaande lijn niet te onderbreken. Groot Emaus is expert op een aantal kennisgebieden die de doelgroep kenmerkt, te weten LVB problematiek in combinatie met ernstige gedragsproblemen waarbij de overheersende thema's het cognitief functioneren, het sociaal emotioneel functioneren, de hechtingsproblemen en het omgaan en mogelijk verwerken van ervaren trauma's.

Ontwikkeling JeugdzorgPlus 's Heeren Loo Groot Emaus in cijfers

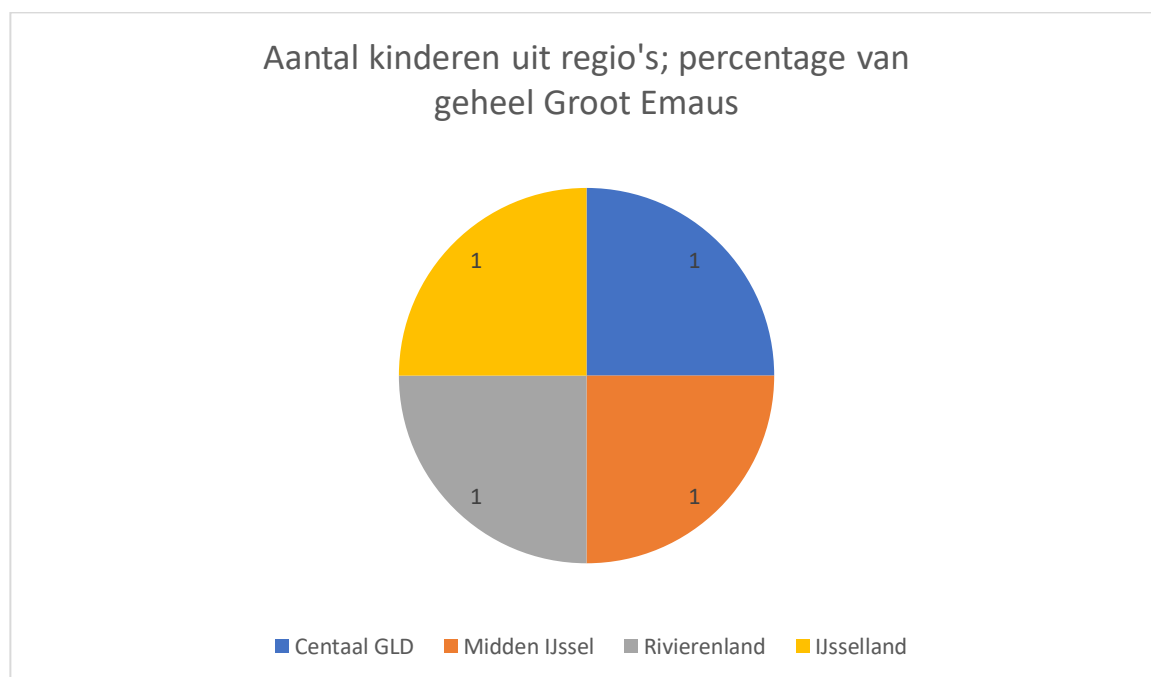
De open verblijfsgroepen van 's Heeren Loo zijn teruggedaan van 240 bedden in 2014 naar 137 bedden in 2020. De capaciteit van de JeugdzorgPlus bedden is sinds 2019 gelijk gebleven.

Herkomst jongeren

Zoals te zien op de onderstaande startfoto, bediend Groot Emaus een groot aantal regio's (16).

Wanneer gekeken wordt vanuit het oogpunt 'zo nabij mogelijk plaatsen' valt hierbij op dat het totaal aantal jongeren dat uit het bovenregionaal gebied Oost komt (4) laag is ten opzichte van het totaal aantal jongeren bij Groot Emaus (27). Dat is ongeveer 15%. Er zijn slechts vanuit vier regio's jongeren naar Groot Emaus gegaan²⁸.

²⁸ Cijfers gebaseerd op Q1,2 en 3 van 2020. Cijfers aangeleverd door Groot Emaus in het kader van de uitvraag van de VNG

Visie en ambitie Groot Emaus

Groot Emaus heeft als toekomstvisie dat jongeren in de nabije toekomst geen JeugdzorgPlus nodig hebben en dat de zorg vroeg in het traject dusdanig effectief wordt ingezet dat wordt voorkomen dat zij een gesloten setting als deze nodig hebben.

Het uitgangspunt daarbij is dat er alternatieven worden ontwikkeld die aansluiten bij de zorgvraag die deze jongeren hebben. Zo lang dit echter nog niet goed geregeld is en lukt, vraagt dit trajecten met zoveel mogelijk continuïteit en vaste gezichten.

Medewerkers die reeds betrokken zijn zetten hun interventie voort, ongeacht waar de jongere verblijft. Dus in dit geval dat professionals naar de JeugdzorgPlus komen om daar verder te gaan met begeleiding en behandeling die al zijn ingezet. Maar ook zo min mogelijk overgangen tussen open jeugdhulp en JeugdzorgPlus. Dat was ook de drijfveer van Groot Emaus om de JeugdzorgPlus in 2018 te starten. Zodat jongeren niet weer hoeven te verhuizen, opnieuw kennis te maken, opnieuw hun verhaal hoeven te doen, maar op het moment dat er iets zwaardere zorg nodig is, dit inzetten en weer terug zodra dat kan.

Het leefklimaat moet vooral veilig zijn zodat jongeren zich weer kunnen ontwikkelen. Dus het invoeren van geweldloos verzet (en het zo veel mogelijk beperken van het inzetten van andere maatregelen) is daar een mooie stap in.

Transitie plannen vastgoed

Kleinere groepen

Een afbouw in capaciteit van de JeugdzorgPlus groepen Groot Emaus is niet aan de orde. De beperkte JeugdzorgPlus bedden kunnen niet terug in capaciteit, anders kan de kennis en expertise van de doelgroep niet worden behouden en kan er niet voldoende veiligheid worden geboden. Het is echter wel wenselijk om de groeps grootte terug te brengen. Juist voor deze steeds meer complex wordende doelgroep is zes jongeren per groep maximaal.

Gezien de toegenomen complexiteit van de jongeren vraagt een grotere groep te veel van jongeren, maar ook van begeleiders. Begeleiders kunnen onvoldoende nabijheid bieden bij een grotere groep wat wel wenselijk is voor deze doelgroep. Tevens vraagt het begeleiden van alle interacties tussen de jongeren veel van begeleiders. Begeleiders zijn dan veelal bezig met het reguleren van het sociale contact in plaats van het creëren van passende oefensituaties. Daarnaast wordt een toename van de zogenoemde “jongeren die niet kunnen functioneren in de sociale interactie” geconstateerd. Dit zijn jongeren die niet in een groep begeleid kunnen worden bijvoorbeeld omdat zelfs een kleinschalige groep te veel prikkels biedt, waardoor jongeren gaan decompenseren.

Het voorstel is om de huidige groepen van Groot Emaus te verkleinen tot twee groepen van 6 jongeren. De groepen bestaan dan uit individuele studio's (slaapkamer en eigen sanitair) en een gezamenlijke woonkamer. De groepen zijn zodanig gesitueerd dat er separate woonmilieus ontstaan met een gezamenlijke woonkamer en aparte verkeerruimtes. Met deze aanpassing aan het vastgoed wordt aan de doelstelling voldaan de groeps grootte terug te brengen tot maximaal 6 plaatsen.

4 studio's

Daarnaast ziet Groot Emaus mogelijkheden en hebben ze de ambitie om voor jongeren die niet kunnen functioneren in de sociale interactie 4 aparte studio's te realiseren. De beoogde studio's dienen zodanig gepositioneerd te worden dat ze geen onderdeel uitmaken van de groepen.

Belangrijk punt om rekening mee te houden is dat ombouw naar kleinere groepen ook meteen financiële uitdagingen met zich mee brengt.

Onderwijs

Er is bij Groot Emaus sprake van een goede samenwerking tussen onderwijs en zorg. De inspectiebeoordeling van VWS en OCS waren voldoende. Er wordt nauw samengewerkt met het Emaus College, een school voor Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO). Dit is op het terrein van Groot Emaus. De klassen zijn een mix van jongeren bij Groot Emaus en jongeren uit de regio.

5.3 Pluryn locatie Eefde²⁹

Beschrijving locatie

Pluryn locatie Eefde bevindt zich vlakbij het dorp Eefde op Landgoed 't Rijsselt. Er zijn behandelgroepen voor JeugdzorgPlus en open jeugdhulp. Het beschikt over een campus met verschillende behandelgroepen en faciliteiten. De school voor voortgezet speciaal onderwijs (VSO Eefde) staat ook op het terrein en er zijn veel vrijetijdsactiviteiten op het terrein (onder andere een sporthal).

Benutting locatie

Op dit moment bestaat de JeugdzorgPlus uit de volgende groepen:

- Tornado (LVB, fysieke capaciteit: 12)
- Polar (LVB, fysieke capaciteit: 12)
- Meidengroep (LVB, fysieke capaciteit: 12)
- Taurus (fysieke capaciteit: 12)
- Terp (fysieke capaciteit: 12)
- Mustang (fysieke capaciteit: 12)
- Amazone (fysieke capaciteit: 7)
- Heliant (fysieke capaciteit: 7)

De totale fysieke capaciteit is 86.

De groepen Polar, Heliant en Amazone zijn recent omgevormd van open Jeugdhulp naar JeugdzorgPlus om de weggevallen gesloten capaciteit van de Kop van Deelen³⁰ deels op te vangen.

²⁹ Pluryn Eefde valt onder coördinerend gemeente Utrecht en daarmee onder bovenregionaal gebied Flevoland-Utrecht. De locatie ligt echter in bovenregionaal gebied Oost en heeft impact op het zorglandschap Oost.

³⁰ Locatie van Pluryn die gesloten is

Specialismes

Inhoudelijk ligt het specialisme van Pluryn op de locatie Eefde op de volgende groepen:

LVB (jongens en meisjes)

Eefde speelt al een aantal jaren een belangrijke rol voor jongeren met LVB, hierbij gaat het zowel om jongens, meiden als gemengde groepen. Tegen de 50% van de jongeren op de locatie Eefde heeft een licht verstandelijke beperking of vaart wel bij de aanpak.

JeugdzorgPlus GGZ (high intensive care), meisjes en jongens

Veelal betreft het jongeren die binnen GGZ hebben verbleven, waar ook de gedragsmatige component meespeelt. Er zijn samenwerkingsafspraken gemaakt met Karakter om deze trajecten goed vorm te geven en expertise uit te wisselen. Pluryn Eefde draait mee in een pilot vanuit de regio Midden-IJssel/Oost-Veluwe voor een combinatie tussen JeugdzorgPlus met bijkomende psychiatrische problematiek. Hiervoor wordt door Karakter parallel of aansluitend op een JeugdzorgPlus traject Intensive Home Treatment ingezet. Om deze doelgroep goed te kunnen stabiliseren en behandelen is een kleinschalige woonvoorziening nodig en mogelijkheid tot creëren van een eigen plek met individuele begeleiding, een maatwerkoplossing. De pilot loopt door tot eind 2021 en wordt financieel ondersteund door de regio.

Kortdurende zorg

Kortdurend traject binnen JeugdzorgPlus met eventueel voorwaardelijke machtiging bij uitstroom, tijdelijke opheffing van de schorsing van JeugdzorgPlus. Steeds vaker komt de vraag voor een kortdurende time-out met een gesloten machtiging maar waarbij een jongere snel weer terug kan naar huis met passende ondersteuning. Er is een businesscase opgesteld voor ThuisBest in samenwerking met MST Nederland. De kracht van deze aanpak, die soms ook in een open setting kan, is dat het hele systeem wordt ingezet. Vormen van trajectfinanciering zouden hieraan ondersteunend zijn.

Doelgroep jongens 10-14 jaar

Met het wegvallen van de Granaat van DHG is er een tekort ontstaan aan JeugdzorgPlus capaciteit voor jongeren onder de 12. Echter worden deze jongeren (voornamelijk jongens) geregeld aangemeld. Eefde ziet als meest wenselijke ontwikkeling de opstart van een vorm van een gezinshuis plus voor deze jonge doelgroep. In de gebied Oost wordt hier, ook in verbinding met de twee expertisenetwerken, verder over afgestemd. Om te voorkomen dat als er sprake is van een gesloten plaatsing jonge kinderen naar een locatie ver weg moeten, wil Eefde een huidige JeugdzorgPlus groep doorontwikkelen naar een aanbod voor jongens tussen 10-14 jaar aan de voorkant van het terrein (Heliant). Dit in samenwerking met Almelo waar reeds een jonge kindgroep is.

NIDOS

Als andere groep waarvoor nu onvoldoende passende zorg beschikbaar is worden de NIDOS-jongeren genoemd. Met enige regelmaat worden deze jongeren in Eefde geplaatst. In de huidige situatie trekt dit een grote wissel op medewerkers doordat deze zorg specifieke expertise vraagt en taal- en cultuurbarrières het lastig maken om goed aan te sluiten bij de jongeren. Voor Pluryn is het daarom een vraagstuk dat urgentie heeft. Het landelijke proces met besluitvorming over hoe deze expertise goed te organiseren, vraagt gezien de praktijk snelheid.

Ontwikkeling JeugdzorgPlus Pluryn locatie Eefde in cijfers

De ontwikkeling van het aantal jongeren in de JeugdzorgPlus bij de locatie Eefde van Pluryn laat de afgelopen jaren het volgende beeld zien:

Locatie Eefde	2017	2018	2019	2020 Q1,Q2,Q3
Provincie Flevoland	0	15	14	23
Provincie Gelderland	0	109	77	87
Provincie Overijssel	0	48	49	60
Provincie Utrecht	0	13	30	27
Overig	0	26	14	32
Totaal	0	211	184	229

Gezien de sluiting van de relatief nabije locatie Kop van Deelen is het goed ook de herkomst van de jongeren die daar de afgelopen jaren werden geplaatst weer te geven:

Locatie Kop van Deelen	2017	2018	2019	2020 Q1,Q2,Q3
Provincie Flevoland	5	8	7	0
Provincie Gelderland	75	39	38	13
Provincie Overijssel	9	22	29	7
Provincie Utrecht	1	6	12	7
Overig	68	41	35	6
Totaal	158	116	121	33

Voor voogdijcliënten is deze informatie niet beschikbaar. Dit kan betekenen dat een deel van de jongeren die nu als onder verantwoordelijkheid van de regio Midden-IJssel/Oost-Veluwe (provincie Gelderland) geregistreerd staat, een andere herkomstgemeente heeft. Het percentage voogdijcliënten bedraagt ongeveer 14,6%.

Herkomst jongeren

De eerder weergegeven tabel met de ontwikkeling van het aantal jongeren liet al zien dat op de locatie de nodige jongeren vanuit andere regio's verblijven. Wanneer gekeken wordt vanuit het oogpunt 'zo nabij mogelijk plaatsen' valt hierbij het relatief hoge aantal jongeren uit de provincie Utrecht op. Hiernaast geldt dat niet voor alle jongeren uit Flevoland dat Eefde de meest nabije locatie is. Binnen het traject van bovenregionaal gebied Flevoland/Utrecht is in beide gebieden verdiept op dit plaatsingspatroon: voor jongeren uit Utrecht lijkt dit met name samen te hangen met een onevenwichtigheid in het aantal beschikbare plekken op de huidige JeugdzorgPlus locatie van Pluryn in Zeist voor jongens en het aantal jongens vanuit deze provincie met een gesloten machtiging. Op de nieuwe locatie Maarsbergen³¹ zal hier rekening mee worden gehouden. Voor Flevoland geldt dat het plaatsingspatroon voor een belangrijk deel samenhangt met gegroeide samenwerkingsrelaties, er lijkt inhoudelijk geen reden te zijn om voor Eefde te kiezen wanneer Zeist/Maarsbergen de meest nabije locatie is.

Transitie plannen vastgoed locatie Eefde

Pluryn onderschrijft de ambities en uitgangspunten van Oost voor de transformatie en afbouw van de JeugdzorgPlus. Om het vastgoed hier op aan te laten sluiten, zet Pluryn voor de locatie Eefde in op de volgende aanpassingen:

³¹ Nieuw te bouwen locatie van Pluryn, verplaatsing van locatie in Zeist. Valt onder de SPUK Flevoland-Utrecht

Ombouw naar kleinschalige groepen

De huidige groepen JeugdzorgPlus zijn gericht op 12 jongeren. Door geschakelde groepen hiervan te maken van 2x5 plekken, creëer je kleinschalige aanpak. De twee overgebleven slaapkamers worden omgebouwd tot een veilige kamer en één ruimte voor extra mogelijkheden voor sport, spel en ontspanning.

Zorgen voor flexibiliteit in functies

Voor de huidige gesloten plekken geldt dat deze relatief eenvoudig omgezet kunnen worden naar open plekken en de ruimtes dus een andere functie kunnen krijgen. Ook voor de nieuwe oplossingen (appartementen en tiny houses) geldt dat flexibele benutting van het vastgoed het uitgangspunt is.

Terugbrengen capaciteit JeugdzorgPlus

Uitgaande van een jaarlijkse vermindering in de instroom van 5 % leidt dit in 2030 tot een totaal aantal JeugdzorgPlus plekken van 55 (waarvan 5 flexibel). In Bijlage 4 staat een uitgewerkt overzicht van de ontwikkeling van de gesloten capaciteit op locatie Eefde. Op het totaal van het terrein is het uitgangspunt dat het aantal jongeren dat op het terrein verblijft op het gemiddelde van een jaar niet toeneemt.

Omvorming capaciteit H-gebouw naar appartementen geschikt voor maatwerkoplossingen

Om tot meer maatwerkoplossingen te kunnen komen, vinden er vastgoedaanpassingen plaats in het zogenaamde H-gebouw. De verbouwing behelst het realiseren van vijf kleine appartementen met een kleine groepsruimte. Deze appartementen worden ingezet voor diverse maatwerkoplossingen, zoals voor timeoutplaatsingen, orthopsychiatrie, gezinsopname. Het gaat hier nadrukkelijk om maatwerkoplossingen voor situaties die anders zouden leiden tot een gesloten plaatsing op locatie Eefde of die bijdragen aan het kunnen zetten van een volgende stap voor jongeren met een (voorwaardelijke) gesloten machtiging die al op locatie Eefde verbleven.

Voorkomen instroom, versnellen doorstroom en verbeteren uitstroom met Tiny Houses

Voor de groep jongeren waarvoor JeugdzorgPlus bedoeld is, worden in de directe omgeving van een leefgroep vier Tiny Houses geplaatst. Deze kunnen benut worden voor jongeren met een voorwaardelijke machtiging om zo een plaatsing te voorkomen. Hiernaast kunnen sommige jongeren met deze kleine, individuele op zelfstandigheid gerichte plekken sneller van de gesloten groep. En voor een deel van de jongeren zijn deze Tiny Houses van belang om de overgang naar een vervolgplek succesvol te kunnen laten zijn. Voor sommige jongeren is deze rechtstreeks vanaf de gesloten groep te groot. Dit concept biedt voor deze jongeren zelfstandigheid met de nabijheid van de leefgroep, binnen de bescherming van het terrein. Hierbij gaat het nadrukkelijk om mogelijkheden die uitsluitend bedoeld zijn ter voorkoming van JeugdzorgPlus of die al in geslotenheid op locatie Eefde verblijven.

Werken zonder afzonderingsruimtes

Binnen het kruisgebouw zijn in het afgelopen jaar 3 veilige slaapkamers gerealiseerd. De veilige kamer is een ondersteunend middel waarin een jongere met extra veiligheidsmaatregelen, en indien gewenst onder infrarood cameratoezicht, de nacht door kan brengen. Het is géén afzonderingsruimte. De deur gaat ook niet op slot. De kamer kan gebruikt worden wanneer een jongere in de nacht niet of ernstig verminderd in staat is om zorg te dragen voor zijn/haar eigen veiligheid. Wanneer de jongere aangeeft zelf in een veiliger ruimte dan eigen kamer te willen overnachten of wanneer de jongere onvoldoende in contact is met het behandelteam en daardoor niet in staat om samenwerkingsafspraken te maken dan wel na te komen. Voor de jongeren die op locatie Eefde verblijven is het noodzakelijk om per 10 jongeren de beschikking te hebben over een veilige kamer.

Onderwijs

Tot slot geldt dat om het onderwijs kwalitatief en passend te kunnen bieden Pluryn en gemeenten zien dat verbreding van het onderwijs voor jongeren van buiten het terrein een goede ontwikkelrichting is. Buiten de scope van dit plan vindt hier de afstemming over plaats.

5.4 iHub Harreveld³²

Beschrijving locatie

Locatie 't Anker in Harreveld is onderdeel van iHUB Jeugd en Onderwijs. 't Anker is gesitueerd in een groene omgeving in het dorp Harreveld, een klein dorp met circa 1.400 inwoners. 't Anker is oorspronkelijk als gesloten inrichting voor jeugddetentie gerealiseerd. Binnen het gebouw van 't Anker is een school gevestigd met praktijk- en theorielokalen. Daarnaast zijn er woon-, behandel- en activiteitenruimten zoals een sportzaal, fitnessruimte en bibliotheek. Om het gebouw heen liggen diverse buitenterreinen die gebruikt worden voor (praktijk-)onderwijs, sport en ontspanning. Grenzend aan het terrein van de JeugdzorgPlus ligt een school voor open Jeugdhulp en diverse gebouwen voor groepen open jeugdhulp en (gezins-)woningen.

't Anker grenst direct aan een woonwijk. Hoewel de woonwijk aan de andere kant van de straat zichtbaar is, is het terrein van 't Anker met hoge hekken omsloten. Dit maakt dat bij jongeren het gevoel kan ontstaan dat zij buiten de maatschappij staan. De locatie biedt wel een rustige omgeving met veel buitenterrein en weinig prikkels voor de jongeren, zodat focus bestaat op behandeling en herstel.

Benutting locatie

Op locatie 't Anker wordt de meest complexe zorgzwaarte geleverd. Er is een capaciteit van ca. 92 plaatsen inclusief 12 plaatsen ZIKOS.

³² iHub Harreveld valt onder coördinerend gemeente Rotterdam en daarmee onder bovenregionaal gebied Zuidwest. De locatie ligt echter in bovenregionaal gebied Oost en heeft impact op het zorglandschap Oost.

Specialismen

't Anker heeft diverse behandelgroepen in de JeugdzorgPlus (10 groepen):

- Hoog forensisch profiel, individuele behandelgroepen (HFP)
- Bijzondere Zorg Afdeling (BZA)
- Jongeren met seksueel grensoverschrijdend gedrag (SGG)"
- Intensieve Behandel Afdeling (IBA)
- Zeer Intensief Kortdurende Observatie en Stabilisatie (ZIKOS)

Daarnaast biedt 't Anker ook:

- Open Jeugdhulp (40)
- Gezinsbehandeling (14)
- Ambulante gezinsbehandeling
- Observatie van terugkeerders

Ontwikkeling JeugdzorgPlus locatie Harreveld in cijfers

De ontwikkeling van het aantal jongeren in de JeugdzorgPlus bij de locatie Harreveld van iHUB laat de afgelopen jaren het volgende beeld zien:

Locatie Harreveld	2017	2018	2019	2020
Provincie Flevoland	2	3	2	4
Provincie Gelderland	41	38	36	29
Provincie Overijssel	4	11	11	11
Provincie Utrecht	6	4	2	4
Overig	115	120	131	110
Totaal	168	176	182	158

Herkomst Jongeren

De tabel met de ontwikkeling van het aantal jongeren toont dat de jongeren op de locatie Harreveld voor een groot deel uit de regio Zuid-West afkomstig zijn. Er zijn weinig jongeren die vanuit gebied Oost bij Harreveld geplaatst worden. Reden voor de grote toestroom vanuit Zuid-West is dat iHUB georiënteerd is op de regio Zuid-West, Harreveld is de enige locatie van iHUB die buiten de regio gevestigd is. Onder andere de prikkelarme omgeving van Harreveld (rustig gelegen, in het groen) maakt dat bepaalde jongeren vanuit regio Zuid-West daar bewust geplaatst worden.

Transitie plannen vastgoed iHUB locatie Harreveld

Ambitie Zuid-West

iHUB is onderdeel van de doorontwikkeling van de JeugdzorgPlus in regio Zuid-West. In navolging op het landelijk actieplan 'De best passende zorg voor kwetsbare jongeren' hebben de JeugdzorgPlus-instellingen de ambitie uitgesproken om het aantal jongeren in de JeugdzorgPlus te verminderen en daarbij zoveel als mogelijk opvang in de eigen regio dus ('geen jongere de regio uit').

In Zuid-West (inclusief Harreveld) is de kern van de ambitie³³ vertaald naar:

- Afbouw van huidig aantal gesloten plekken van 242 (2021) naar max. 100 in 2024
- Opbouw van alternatieven door omvorming naar kleinschalige en gezinsgerichte woonvormen voor de groep die intensieve zorg nodig heeft

Dit betekent dat een beweging in gang gezet is waarbij afbouw van capaciteit hand in hand gaat met het omvormen van huidige 'bedden' naar kleinschalige en gezinsgerichte woonvormen, die een alternatief bieden voor de huidige gesloten opvang, of juist gesloten opvang weten te voorkomen.

Uitgangspunt hierbij is:

- Te allen tijden voldoende plekken beschikbaar blijven en deze plekken verder doorontwikkelen.
- Voor een groep zal traditionele JeugdzorgPlus aanbod nodig blijven (ca. 100)
- Voor geïndiceerde jongeren voor wie geslotenheid niet per sé noodzakelijk is zijn alternatieven beschikbaar

Voor de ombouw in Zuid-West ontwikkelt iHUB ambulante/kleinschalige/gezinsgerichte alternatieven. De invulling van de afbouw van de capaciteit is op dit moment nog onderdeel van gesprek in Zuid-West, samen met de regio's en de andere aanbieder Schakenbosch.

Specifieke doelgroepen Harreveld

iHUB oriënteert zich momenteel voor de locatie Harreveld op de voorziene beweging van 'Oost' naar 'Zuid-West', inclusief de voorzieningen en faciliteiten die dit vraagt. Vanuit het uitgangspunt 'geen jongere de regio uit' is het niet logisch dat zo'n grote stroom jongeren vanuit regio Zuid-West in Harreveld wordt geplaatst. Dat betekent dat zij er vanuit gaan dat alle jongeren uit Zuid-West op termijn in Zuid-West geplaatst worden, met uitzondering van een specifieke groep jongeren die de veiligheid, expertise rust en ruimte van de locatie Harreveld nodig blijven hebben (Hoog Forensisch profiel). Daarnaast wil iHUB locatie Harreveld inrichten voor een aantal (landelijke) doelgroepen. Dat betreft de jongeren die een detox behandeling moeten ondergaan (in samenwerking met Yes we Can, jeugdkliniek), alleenstaande minderjarige vreemdelingen (NIDOS-doelgroep) en de huidige ZIKOS groepen. Deze keuze is gemaakt op basis van een brede doelgroepenanalyse die iHUB uitgevoerd heeft.

Landelijke expertise

Bovenstaande is nadrukkelijk een 'kijkrichting' voor de locatie Harreveld. Zoals in paragraaf 2.2. ook is toegelicht vallen de ZIKOS plekken op dit moment onder het LTA en is het daarmee een landelijke expertise. De vraag is of dit in de toekomst zo blijft of dat door een andere inrichting van het JeugdzorgPlus landschap (bijvoorbeeld regionaal plaatsen, andere kleinschaliger voorzieningen, andere samenwerking met GGZ etc.) de ZIKOS plaatsen ook verminderen of anders vormgegeven worden. Daarnaast omvat de kijkrichting voor Harreveld een aantal 'nieuwe' doelgroepen (Detox en NIDOS-jongeren) waarmee zij ook een landelijke functie willen oppakken. Op dit moment wordt de invulling van de landelijke expertises nog onderzocht. Omdat deze ontwikkelingen landelijke impact hebben en daarmee de bovenregionale structuren overstijgen, wordt ook gewerkt aan een tijdelijke governance structuur om in gezamenlijkheid (gemeenten en VWS) hierop te sturen. Gezien de tijdplanning kunnen deze uitkomsten niet meegenomen worden in dit Bovenregionaal plan. Vooralsnog gaan wij daarom uit van de gepresenteerde kijkrichting.

³³ De ambitie om via beweging van opbouw van alternatieven naar gefaseerde afbouw tot max. 100 bedden te komen in 2024 is vastgelegd in het ambitiedocument van Zuid-West.

Capaciteit en inrichting Harreveld

Op dit moment is de capaciteit op Harreveld 92 JeugdzorgPlus plekken en 40 open jeugdhulp bedden. Met de kijkrichting zoals hierboven geschetst koerst iHUB voor de locatie Harreveld op ongeveer 50 plekken JeugdzorgPlus per 2024. Er wordt uitgegaan van 4 groepen van maximaal 6 jongeren Hoog Forensisch profiel, 6 plekken voor jongeren in detox, 6 plekken voor NIDOS jongeren en 12 bedden ZIKOS (inclusief plekken voor jongeren met ernstige eetstoornissen).

Het gebouw wordt hiervoor kindvriendelijk en kleinschalig ingericht. Dat betekent onder andere kleinere groepen en een vriendelijker uitstraling doordat de verwijderen van hekken en tralies voor de ramen. Daarnaast wordt de capaciteit en het gebouw zodanig ingericht dat er flexibiliteit ontstaat voor het op- en afschalen van zorg (open-gesloten plekken). iHUB heeft ook de wens separeerruimtes ombouwen naar kindvriendelijke ruimtes. Deze ombouw is nog niet meegenomen binnen de SPUK-uitvoering.

Onderwijs

Het onderwijs voor de JeugdzorgPlus jongeren wordt verzorgd door de stichting Aloysius (speciaal voortgezet onderwijs). De schoollocatie is gevestigd op het terrein van de locatie Harreveld. iHUB is in gesprek met de schoolstichting over de ontwikkelingen die gaande zijn ten aanzien van onder andere de afbouw van JeugdzorgPlus.

5.5 Totaaloverzicht Gebied Oost

Ontwikkeltrends gebied Oost tot 2030

Uit de plannen is een aantal gemene delers ten aanzien van de ontwikkelingen van het vastgoed te destilleren:

- Alle aanbieders gaan toewerken naar groepen van maximaal 6 jongeren;
- De accommodaties worden kleinschaliger en kindvriendelijk ingericht;
- Er wordt ingezet op flexibiliteit;
- Het aantal JeugdzorgPlus plekken daalt flink.

Daaruit blijkt dat de plannen goed aansluiten bij de uitgangspunten die gesteld zijn.

Wat ook uit de plannen en de vele gesprekken/overleggen met alle partijen naar voren komt, is dat nog de nodige voorzichtigheid bestaat ten aanzien van de af- en ombouw van de JeugdzorgPlus plekken. De gezamenlijke ambitie is er, er worden goede stappen gezet, maar er is ook onzekerheid over een aantal ontwikkelingen. Zo is nog niet duidelijk hoe om wordt gegaan met de huidige landelijke expertises. Er moet dus een flink voorbehoud worden gemaakt ten aanzien van de ontwikkeling van iHUB locatie Harreveld en de ZIKOS -bedden Pactum.

Verder is de vraag hoe de 5 % vermindering van de instroom daadwerkelijk gaat verlopen. Gaat dit schoksgewijs (bijvoorbeeld door een verschuiving naar een nieuw alternatief) of geleidelijk doordat steeds meer jongeren ambulante geholpen kunnen worden? Beide varianten behoeven andere bedrijfsmatige aanpassingen bij de aanbieders. Deze wijzigingen vertalen zich verder door in bijvoorbeeld de tarieven. Kleinere groepen betekent een andere inzet van personeel. Aanbieders zoeken naar manieren om hier zo efficiënt mogelijk mee om te gaan, maar zij hebben hierbij wel een open dialoog met de regio's voor nodig en ruimte om zaken te veranderen. Over en weer vertrouwen is daar een belangrijk uitgangspunt bij.

Totaaloverzicht capaciteit 2030 gebied Oost

Totaaloverzicht capaciteit JeugdzorgPlus

	2020	2030	2030 (flexibele plekken)
Groot Emaus 's Heeren Loo	16	16	
Pactum locatie Zetten	83	40	40
iHUB locatie Harreveld	92	50	
Pluryn locatie Eefde	86	50	5
Totaal	277	156	45

Op basis van de huidige plannen neemt het totaal aantal JeugdzorgPlus plekken tot 2030 af met 44%. Dat sluit aan bij de ambitie van de vermindering van de instroom met 5% en het zo 'nabij-mogelijk' plaatsen. De flexibele plekken worden ingezet om fluctuaties op te vangen en op- en af te kunnen schalen wanneer dat nodig is. Op de lange termijn is de verwachting dat deze plekken niet meer voor JeugdzorgPlus worden ingezet.

6 Realisatie / Uitvoeringsplan

6.1 Afwegingskader SPUK

Nu de plannen ten aanzien van de transformatie en de af- en ombouw van het vastgoed in grote lijnen helder zijn, is het noodzakelijk dat de regio's in samenspraak met de aanbieders een afwegingskader voor het inzetten van de SPUK middelen opstellen. Door middel van dit afwegingskader kan worden bepaald of de activiteiten waarvoor de SPUK middelen aangevraagd worden (vertaalt in de strategische vastgoedplannen) voldoende bijdragen aan de beoogde transformatie.

Activiteiten

De activiteiten waarvoor de SPUK middelen worden aangevraagd moeten bijdragen aan een duurzame oplossing en passen binnen de gestelde uitgangspunten. De SPUK middelen moeten worden aangewend voor activiteiten die bijdragen aan de beoogde transformatie naar meer kleinschalige (woon)vormen in de JeugdzorgPlus:

1. Het aanbieden van kleinschalige woonvormen buiten het instellingsterrein:

Eenmalige investering om nieuwe accommodaties JeugdzorgPlus te kopen, dan wel te huren als vervanging van huidige accommodaties JeugdzorgPlus op het instellingsterrein.

2. Het aanbieden van/ombouwen naar kleinschalige woonvormen op het instellingsterrein:

Inzetten op het verkleinen van de instellingsterreinen (afstoten vastgoed), het bieden van kleinere groepen en een open leefklimaat binnen de huidige JeugdzorgPlus

Voorwaarden

Voorwaarden voor de inzet van de middelen zijn dat er:

1. Voldoende samenhang en synergie is tussen de ingediende activiteiten: waarbij geldt dat een goed onderbouwde mix van activiteiten die bijdragen aan het aanbieden van kleinschalige woonvormen op het instellingsterrein en activiteiten die bijdragen aan kleinschalige woonvormen buiten de instellingsterreinen bereikt wordt. Het oplossen van actuele capaciteitsvraagstukken maakt geen deel uit van de inzet van de SPUK middelen.
2. Bij opbouw van alternatieven in de vorm van andere kleinschalige woonvormen een oplossing is voor de eventuele frictiekosten die gepaard gaan met het afstoten van de bestaande accommodatie(s). De vestigingsgemeente(n) moet hierbij betrokken zijn.
3. De haalbaarheid van de activiteit en de mate waarin de activiteit bijdraagt aan de ambitie voldoende is onderbouwd.
4. Uit het geheel van ingediende activiteiten en de daarbij behorende onderbouwing blijkt dat rekening gehouden is met de voorziene krimp in gebied Oost:
 - a) Welk partnerschap tussen gemeenten en aanbieders is nodig om de JeugdzorgPlus overbodig te maken;
 - b) Op welke manier kunnen aanbieders het partnerschap met elkaar aangaan om te zorgen dat voor alle vragen van jongeren en gezinnen in Gelderland en Overijssel een passend antwoord ontstaat. Door krimp ontstaan kleinere locaties, op welke manier kunnen specialismes en expertise die nu aanwezig zijn bij de aanbieders toegevoegd, gebundeld of anders georganiseerd worden en welke afspraken maken aanbieders om samen te leren in de transformatie;

c) De komende jaren wordt een situatie ontwikkeld waarin niet meer alle terreinen levensvatbaar zijn: er is een ondergrens voor aanbieders om de organisatie kwalitatief en financieel draaiende te houden. Dit vraagt:

- aan aanbieders om inzicht in de huidige situatie te geven en visie op de korte en lange termijn hierop te ontwikkelen

- om afspraken tussen aanbieders en gemeente: hoe monitoren gemeenten en aanbieders deze ontwikkelingen en wordt tijdig het gesprek gevoerd over de oplossingsrichtingen om de zorgcontinuïteit te waarborgen.

6.2 Stappenplan SPUK

Het Plan van Aanpak met daarin de uitgangspunten en de planning van het SPUK-traject is op 31 maart 2021 ingediend bij het ministerie van VWS en inmiddels goedgekeurd. Dit Bovenregionaal Plan (BRP) wordt op 30 juni 2021 voor bestuurlijke afstemming voorgelegd aan de 9 regio's binnen gebied Oost. De aanbieders zijn gedurende het gehele traject reeds betrokken geweest. Het BRP wordt na 30 juni 2021 ter vaststelling voorgelegd aan de colleges van B&W van de coördinerend gemeenten Arnhem (Pactum) en Ermelo (Groot Emaus), zodat het BRP uiterlijk 15 juli 2021 kan worden ingediend bij het ministerie van VWS.

De aanbieders zijn inmiddels, in afstemming met de coördinerende gemeenten en de projectgroep SPUK, gestart met de verdere uitwerking van de strategisch vastgoedplannen (SVP). Het SVP wordt per aanbieder opgesteld. In dit SVP wordt een verdere uitwerking in (bouw)activiteiten, tijd en middelen uitgewerkt. Dit betekent dat ook de ontwikkeling van de open jeugdhulp en onderwijs hier onderdeel van zijn. De SVP's worden uiterlijk 1 oktober 2021 ingediend bij het ministerie van VWS (na vaststelling door de colleges van de coördinerend gemeenten Arnhem en Ermelo).

6.3 Verantwoording SPUK

Na de vaststelling van de SVP's en het akkoord van het ministerie van VWS hierop, kunnen de coördinerend gemeenten over gaan tot het verlenen van subsidie aan de aanbieders conform de SPUK. In de subsidiebeschikking aan de aanbieders worden de verplichtingen ten aanzien van de besteding en de verantwoording van de middelen opgenomen. De coördinerend gemeenten moeten op hun beurt de besteding van de subsidie verantwoorden aan het ministerie van VWS op grond van artikel 17a van de Financiële -Verhoudingswet.

6.4 Realisatieafspraken

De negen regio's in Gelderland en Overijssel en de vier JeugdzorgPlus-aanbieders in Oost werken samen aan het realiseren van de beschreven transformatie van JeugdzorgPlus. Ze maken hierbij de volgende afspraken:

- Het benodigde partnerschap voor het gezamenlijk realiseren van de ambities wordt nader uitgewerkt.
- Er wordt verdere invulling gegeven aan de monitoring van de ontwikkelingen in Oost en er wordt waar nodig gezamenlijk bijgestuurd. Het uitwisselen van signalen en trends tussen alle betrokken partijen³⁴ is een belangrijk instrument om te leren van elkaar en in te kunnen spelen op kansen.
- Er vindt uitwerking plaats van enerzijds de netwerkzorg die belangrijk is om gesloten plaatsingen zoveel als mogelijk te voorkomen en anderzijds de hierbij nog ontbrekende mogelijkheden in het zorglandschap van de regio's.
- De regio's werken individueel hun plannen verder uit om de instroom van jongeren met 5% per jaar te verminderen. Zij maken een kort plan op welke manier de instroom wordt verminderd: aan welke knoppen gaat de regio draaien, welke alternatieven worden er

³⁴ Breed: plaatsingscommissie, keten Rechtbanken, onderwijs, regio's, GI's, aanbieders etc.

ontwikkeld, welke afspraken worden er gemaakt? De projectgroep werkt hiervoor een format uit met de elementen die het plan zou moeten bevatten. Daarnaast gaat de projectgroep in gesprek met de Gl's, zodat niet iedere regio dat voor zich hoeft te doen. Het is belangrijk dat iedere regio voor zich kijkt naar de mogelijkheden die er zijn voor vermindering instroom, omdat het zorglandschap in de regio's verschilt en dus ook andere aanpassingen nodig zijn. Daarbij moet wel voorkomen worden dat aanbieders geconfronteerd worden met allerlei extra, van elkaar verschillende eisen en werkwijzen vanuit iedere regio's. De regio's verkennen daarom ook de mogelijkheden tot bovenregionale samenwerkingsafspraken op dit punt.

- De aanbieders werken in hun strategisch vastgoedplan, naast de daadwerkelijke ombouwplannen, ook de consequenties van het Bovenregionaal plan ten aanzien van de exploitatiekosten verder uit. Daaronder wordt ook begrepen de doorrekeningen van tarieven. Aanbieders en regio's gaan in het derde kwartaal van 2021 in gezamenlijkheid deze doorrekeningen bespreken en bepalen of dit reële en haalbare tarieven zijn. Daarnaast maken zij dan verdere afspraken over de totale zorgkosten per cliënt (naast een verwachte tariefsverhoging worden ook 'opbrengsten' zoals een kortere behandelduur verwacht) en de fasering van de vastgoedtransitie. Voorwaarde is dat er overeenstemming is tussen regio's en aanbieders over de zorgbekostiging voordat gestart wordt met investeringen en aanpassingen van het vastgoed.
- De vraagstukken worden besproken die samenhangen met afbouw van de JeugdzorgPlus en kleinere locaties. Dit gaat over:
 - De manier waarop specialismes en expertise die nu aanwezig is bij de aanbieders kunnen worden toegevoegd, gebundeld of anders georganiseerd worden.
 - Het maken van afspraken tussen aanbieders en met de regio's om samen te leren in de transformatie.
 - Het periodiek geven van inzicht door aanbieders in de inhoudelijke en bedrijfsvoeringsmatige impact van de ontwikkelingen en wat van belang is om risico's in kwaliteit van zorg en zorgcontinuïteit te voorkomen.
 - Op basis hiervan tijdig bespreken van gesignaleerde risico's en oplossingsrichtingen.

6.5 Monitoring en evaluatie-momenten

Omdat de processen die in gang worden gezet een lange tijd bestrijken en vele onzekerheidsfactoren herbergen, is het belang van monitoring groot. Op basis van de gegevens uit de monitoring kan gekeken worden hoe de transformatie van de JeugdzorgPlus verloopt. Belangrijk is dat van tevoren duidelijke afspraken worden gemaakt over de opbrengst van de monitor (wat willen partijen weten) en hoe die gegevens te duiden. Vanuit de landelijke projectgroep Vastgoedtransitie (VNG) wordt een opzet voor een landelijke monitor ontwikkeld. Daarnaast is het wenselijk om de regionale ontwikkelingen (binnen gebied Oost) bij te houden en af te zetten tegen de landelijke ontwikkelingen. Bekeken moet worden of de regionale gegevens afgeleid kunnen worden uit de landelijke monitor of dat in het verlengde van de landelijke monitor een regionale monitor ontwikkeld moet worden. De regie hiervoor ligt bij de regio's.

Als laatste is het van belang dat afspraken gemaakt worden over structurele evaluatie- en bijsturingsmomenten. Tijdens die momenten kunnen de ontwikkelingen die zichtbaar zijn geworden uit de monitoring en de signalen en trends uit het veld geduid en besproken worden, waarna afspraken moeten worden gemaakt over eventuele bijsturing van afspraken. Het voorstel is de huidige projectgroep om te zetten naar een structurele werkgroep, aan te vullen met

vertegenwoordigers van de aanbieders en wellicht andere betrokken partijen³⁵, en deze werkgroep minimaal 4 keer per jaar bijeen te laten komen voor de evaluatie en tussentijdse bijsturing.

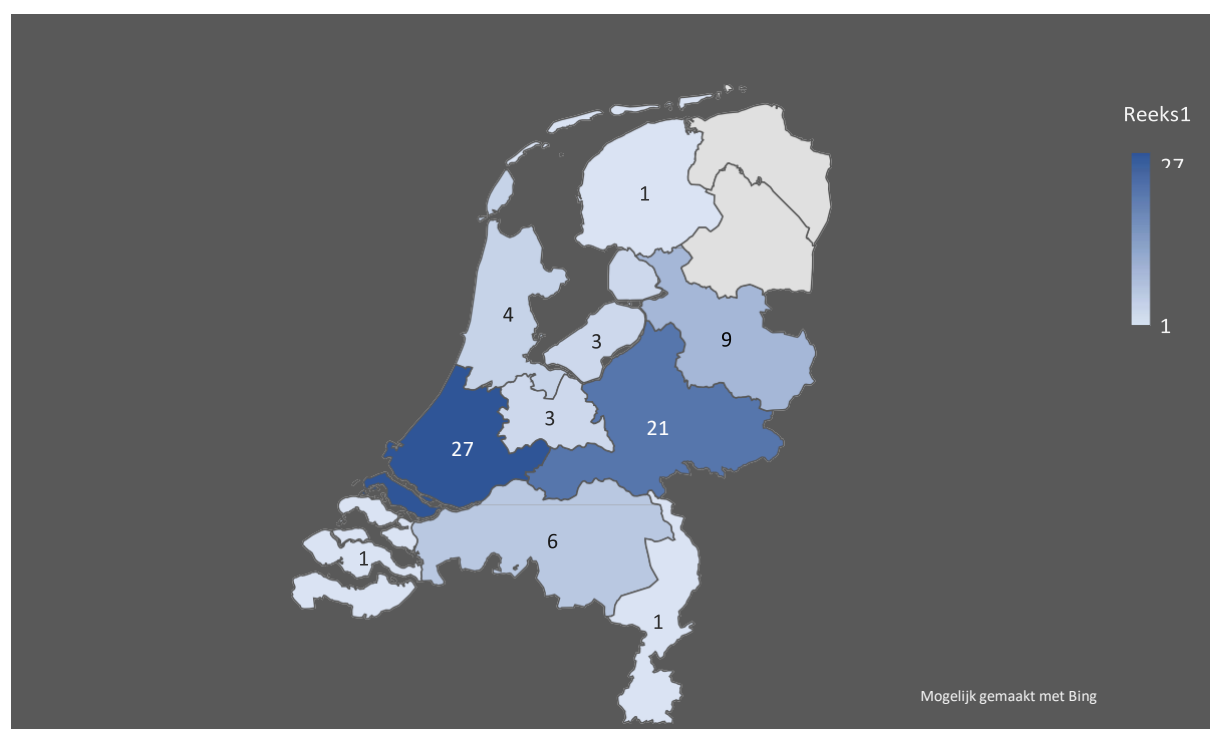
³⁵ Nader uit te werken

BIJLAGE 1 Inventarisatie regio's ZIKOS

Cijfers VNG - ZIKOS 2020

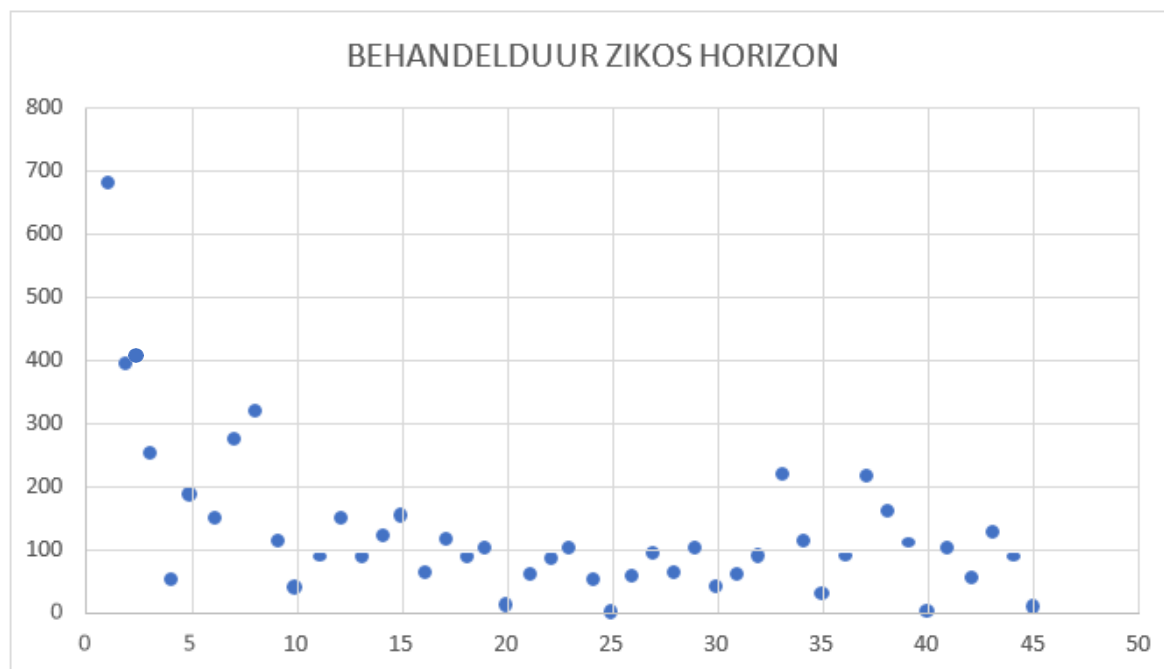
Spreiding ZIKOS per provincie

	Horizon	Pactum	Totaal
Zuid-Holland	21	6	27
Gelderland	13	8	21
Overijssel	5	4	9
Noord-Brabant	3	3	6
Noord-Holland	3	1	4
Flevoland	2	1	3
Utrecht	3	0	3
Friesland	1	0	1
Limburg	0	1	1
Zeeland	1	0	1
TOTAAL	52	24	76

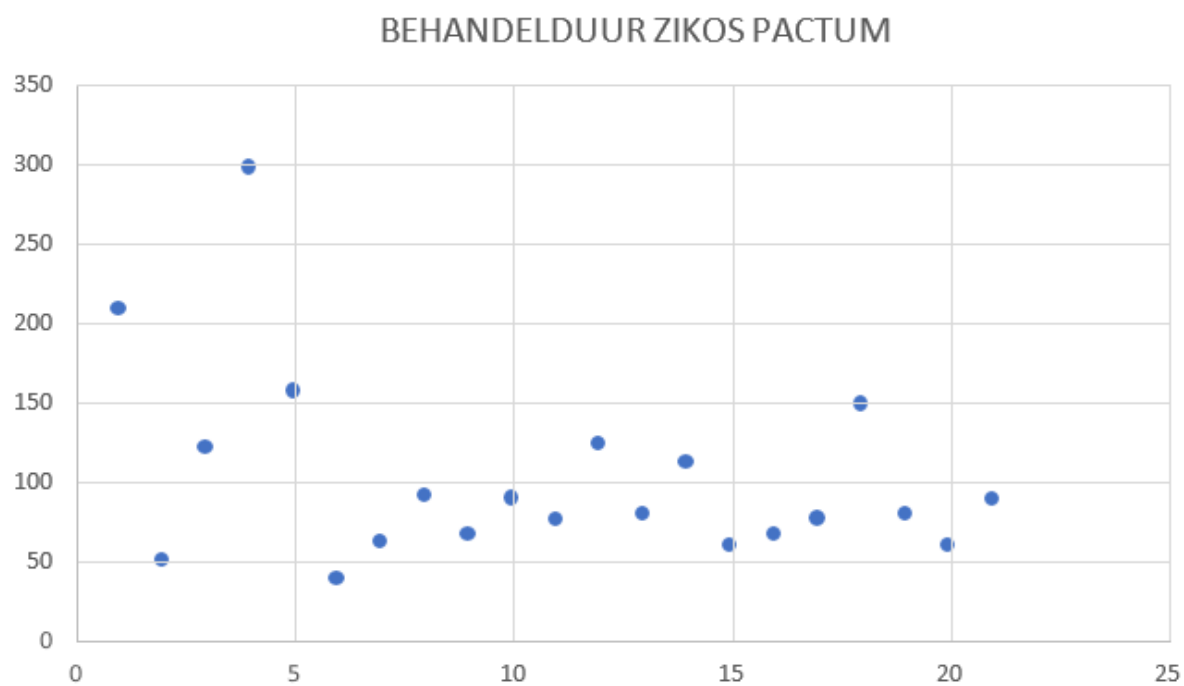
Behandelduur ZIKOS 2020 Horizon

Gemiddelde behandelduur: 126 dagen

Behandelduur ZIKOS 2020 Pactum

Gemiddelde behandelduur: 104 dagen

Totaal 2020 naar Regio, Horizon en Pactum

Regio	Horizon	Pactum	Totaal
Achterhoek ³⁶	9		9
Arnhem		5	5
Flevoland	2	1	3
Food Valley	2		2
Friesland	1		1
Haaglanden	2		2
Haarlemmermeer		1	1
Holland-Rijnland	1		1
IJsselland	3	1	4
Midden-Holland	1	2	3
Midden-IJssel/Oost-Veluwe	1	1	2
Midden-Kennemerland	2		2
Noordoost-Brabant	2	1	3
Rijk van Nijmegen	1		1
Rijnmond	10		10
Rivierenland		2	2
Twente	2	3	5
Utrecht Stad	2		2
West-Friesland	1		1
Zeeland	1		1
Zuid-Holland-Zuid	8	4	12
Zuid-Limburg		1	1
Zuidoost-Brabant	1	2	3
Totaal	52	24	76

Plaatsingscoördinator Zuid-West

Ellen Bellaart is plaatsingscoördinator JeugdzorgPlus van Zuid-West. Haar werden de volgende vraag gesteld:

1. Is er een patroon te vinden van verwijzers naar ZIKOS? Zijn er zorgaanbieders die meer doorverwijzen dan anderen?

Dit levert de volgende cijfers op:

In totaal waren er tussen 1 april 2020 en 1 april 2021: 53 plaatsingen, waarvan 21 nieuwe plaatsingen, 8 hernieuwde en 24 overplaatsingen. Het is goed om voorzichtig te zijn met interpretatie met de cijfers.

³⁶ Bij de cijfers van Arnhem en Achterhoek zijn ook de voogdijjongeren van Pactum Zetten resp. Horizon Harreveld opgenomen. Echter weten we niet over hoeveel voogdijjongeren dit gaat.

Aantal plaatsingen per regio naar ZIKOS (uitgesplitst naar Horizon en OGH/Pactum)

Regio	2016	2017	2018	2019		2020	
	Horizon	Horizon	Horizon	Horizon	Pactum	Horizon	Pactum
Noord	5	1	2	-	-	1	-
NW	8	7	5	5	2	6	-
ZW	11	14	13	17	5	16	5
Oost	7	6	13	13	6	9	10
Zuid	8	8	7	7	5	3	3
Totaal	39	36	40	42	18	35	18

Aantal plaatsingen per vorige instelling naar ZIKOS

JeugdzorgPlus	Horizon	9 (meerdere vestigingen)
	Pluryn	6 (meerdere vestigingen)
	OGH/Pactum	3
	Icarus	3
	Overplaatsing van de andere ZIKOS-locatie	3
	Overige JEUGDZORGPLUS-instellingen	6 (vanuit 6 instellingen)
	Totaal JeugdzorgPlus	30 (57%)
JeugdGGZ	Karakter	5
	Yulius	6
	Youz de Fjord	2
	Overig	3 (De Hoop. Herlaarhof, Dimence)
	Totaal JeugdGGZ	16 (30%)
Overig	Open jeugdhulp	3
	Thuis	2
	Zwervend	2
	Totaal overig	7 (13%)

ZIKOS doet altijd een screening: er moet een acute psychiatrische crisis zijn en het doel moet stabilisatie en observatie zijn. Als er een aanmelding binnenkomt, wordt gekeken naar waar er (de eerstvolgende) plek is, dus een instelling kan nooit naar een ZIKOS-instelling verwijzen, alleen maar naar ZIKOS zelf.

Binnen Horizon zijn de lijnen kort als er sprake is van ernstige psychiatrische problemen met een opgenomen jongere. Zij hebben hoog-specialistische groepen (individuele behandelafdeling, bijzondere zorgafdeling) waar jongeren van de ZIKOS naar kunnen uitstromen. Soms is een doorplaatsing naar of terugplaatsing op ZIKOS nodig. Dit was bij 4 van de 9 jongeren het geval.

Er is een goede samenwerking tussen de GGZ-instellingen Karakter en Yulius, ze kunnen elkaar dus goed vinden.

BIJLAGE 2 Simulatie ‘nabij plaatsen’

TABEL 1 Effect nabijplaatsing voor Gebied Oost als alle bovenregionale gebieden 80% nabij plaatsen

Totaal aantal plaatsingen in Oost vóór de 80% norm	514
Aantal plaatsingen vanuit andere regio's in Oost voor de 80% norm	251
Aantal minder plaatsingen in Oost vanuit andere regio's bij 80% norm	-95
Aantal jongeren opgevangen binnen de gebied Oost Q1-Q3	263
Aantal extra plaatsingen om te voldoen aan eigen 80% norm	11
Helft van de Flevolandse jongeren in Eefde meetellen onder Oost (geografisch)	12
68,5% van Midden-Brabant en Noordoost-Brabant jongeren (in OGH) meetellen onder Oost (geografisch)	20
Ceteris peribus aantal jongeren voor Oost bij 80% norm	462
Percentage minder jongeren door 80% norm	-10%

TABEL 2 Effect nabijplaatsing voor gebied Oost als alle bovenregionale gebieden 80% nabij plaatsen en Zuid-West 100 % nabij plaatst.

Totaal aantal plaatsingen in Oost voor de 80% norm	514
Aantal plaatsingen vanuit andere regio's in Oost voor de 80% norm	251
Aantal minder plaatsingen in Oost vanuit andere regio's bij 80% norm en geen plaatsingen uit ZW bij Harreveld	-160
Aantal jongeren opgevangen binnen de gebied Oost Q1-Q3	263
Aantal extra plaatsingen om te voldoen aan eigen 80% norm	11
Helft van de Flevolandse jongeren in Eefde meetellen onder Oost (geografisch)	12
68,5% van M-B en NO-B jongeren (in OGH) meetellen onder Oost (geografisch)	20
Ceteris peribus aantal jongeren voor Oost bij 80% norm	397
Percentage minder jongeren door 80% norm	-23%

BIJLAGE 3 Quick scan HEVO Pactum locatie Zetten

Uit de Quick scan van HEVO valt op dat:

- Er op dit moment geen actueel vastgoedplan is.
- Er op de aspecten *Functionele staat – gemêleerd beeld* en *Flexibiliteit en alternatieve aanwendbaarheid* onvoldoende wordt gescoord. Daarbij moet worden meegenomen dat de belangrijkste gebouwen op het terrein wel voldoende tot goed scoren.
- Alle gebouwen variëren in leeftijd. De bouwkundige en installatietechnische kwaliteit van een aantal gebouwen is voldoende met uitzondering van de volgende gebouwen: Havik Steenbeek en Arenhorst. Voor Havik Steenbeek wordt momenteel renovatie onderzocht om aan de gebruikelijke eisen te kunnen voldoen. Arenhorst is qua binnenklimaat slecht, plannen voor aanpassingen zijn in voorbereiding.

Aspecten van quick scan en beoordeling van bureau Hevo

Quick scan-aspecten	Beoordeling
Ligging/situering	Voldoende tot goed
Functionele staat – gemêleerd beeld	Onvoldoende tot voldoende
Uitstraling/imago	Voldoende
Bouwkundige staat en binnenmilieu	Voldoende
Flexibiliteit en alternatieve aanwendbaarheid	Onvoldoende tot voldoende
Veiligheid	Voldoende
Exploitatie	Voldoende tot Goed

N.B. De belangrijkste gebouwen op het terrein scoren voldoende tot goed

Ligging/situering:

OV stopt dichtbij de campus. De voorziening is goed bereikbaar met auto en er zijn voldoende mogelijkheden voor parkeren. Er ligt aanpalend aan het terrein een kleine woonwijk, waardoor het gevoel van jongeren ontstaat dat zij binnen de maatschappij blijven staan. Maar de locatie biedt wel een rustige omgeving, met weinig prikkels voor de jongeren, zodat focus bestaat op behandeling en herstel. De ligging/situering wordt als voldoende tot goed beoordeeld.

De huidige capaciteit op het terrein in Zetten is 162 plaatsen. Op dit moment worden daar 83 bedden ingezet voor jongeren met een JeugdzorgPlus maatregel en zijn er 16 open plaatsen.

Uitstraling/Imago

Het terrein heeft door de opzet van kleinschalige gebouwen in het groen niet de uitstraling van een instellingsterrein. Doordat er ook open behandelgroepen zijn kunnen jongeren binnen de setting van Pactum locatie Zetten doorstromen naar uiteindelijk weer de thuissituatie of zelfstandig wonen. Rondom de gebouwen voor de JeugdzorgPlus zijn weliswaar hekken maar deze zijn, met uitzondering van de ZIKOS groep, niet nadrukkelijk en indringend aanwezig. De uitstraling wordt als voldoende beoordeeld. De staat van onderhoud is uitstekend.

Gebieden en functies bij Pactum locatie Zetten

Gebied	Functie
Centraal bureau	kantoorfunctie
Wetering	Kooklessen en vergaderen
Lingeboerderij	Leerwerkbedrijf
Activiteitencentrum	Activiteiten en behandeling
Ambulatorium	(para)medische dienst en behandeling
Zonnebloem	kantoren
Villa	archief
Sporthal	Sporten
Meforta College	Cluster 4 school